

A MAGYARORSZÁGI EVANGÉLIUMI TESTVÉRKÖZÖSSÉG HAVILAPJA

2016/8

XXVIII. évfolyam, 9. szám

150 Ft

SÓ

http://ruxandrab.blogspot.hu/2014_12_01_archive.html (Holt-tengerbe érkező édesvíz)

„Ezt mondta nekem: Ez a víz a keleti vidék felé tart, az Arába-völgyben folyik tovább, és a tengerbe ömlik, a sóssá vált tengerbe, és meggyógyul tőle a víz. Élni fog benne mindenféle élőlény, csak úgy nyüzsögnek majd, és abová csak eljut a patak, igen sok hal lesz. Eljut oda ez a víz, és meggyógyul. Élni fog benne minden, abová csak eljut a patak.” (Ezékiel 47,8-9)

Élet és Világosság

Megfigyelheted, hogy már néhány napos sócsökkentés hatására akár két-három kilót is veszíthetsz testsúlyodból, a szövetek között feleslegesen felhalmozódott többletfolyadék távozása miatt. Az ionok arányának egyensúlyáért fogyassz kevesebb sót, valamint elegendő, káliumban gazdag ételmiszt, mint a banán, a burgonya, a leveles zöldségek, a köles.

RÍMELŐ

Luther Márton:

DAL A BIBLIÁRÓL

Hol nincs a polcon Biblia,
üres, kietlen ott a ház;
Könnyen bejut Sátán oda,
S az Úr Jézus ott nem tanyáz.

Azért hát ember, bárki légy,
Egy-két filléred kerül:
Egy Bibliát sietve végy
Az ördög ellen fegyverül.

Nyisd azt föl minden reggelen.
Csüggj hittel mindenik szaván.
Merülj belé figyelmesen,
Olvasd, kutasd nap-éjszakán.

E könyv erőt ad és vigaszt,
S ne bánd, ha int, ha néha bánt,
Pajzs gyanánt használjad azt
Örömben, búban egyaránt.

Szeresd e könyvet, s úgy tekintsd
Mint földi élted támaszát,
Amely ha sírodig kísért,
Számodra nyit új, jobb hazát.

Tóth Árpád

ÁLDOTT NYÁRI DÉLUTÁN

Áldott nyári délután
Járunk az erdőben,
Elakad a hang is a
Sűrű levegőben.

Messzi autóberregés
Dongássá vész benne,
Míntha mézbe szédülő
Muslicahang lenne.

Távolszakad a világ,
Nincsen, ami fájjon:
Ádám jár, és Éva jár
Édenkerti tájon.

Lomha gond, ha szállna még
Fonalat eresztve,
Mint váratlan pók, amely
Utat fog keresztbe,

Homlokunkon szétfoszol,
S nincs nyomába semmi,
Csak a nagy csönd, amelyben
Oly jó ketten lenni.

Szavak helyett ajkadat
Néma csókkal kérdem:
Mi lehet ez, tudod-e?
Érted? Én nem értem.

Szerelem? vagy boldogság?
Vagy szent-egyszerűen
Az az ősi, lusta kéj
Sejlik e derűben,

Melyet Isten érzett, a
Teremtéstől fáradt
Ifjú Isten, s jóize
Ajakára áradt,

És egy csöppje rácsordult
A furcsa agyagra,
Mely azóta öltözik
Szívekbe s agyakba -

S mely - ó, csillagokból szűrt
Titkok lépesméze! -
Ritka órák kincséül
Lett az ember része?

Nem tudom. Csak érzem,
Hogy most e megáldott
Nyári délutánban a
Halál is megállott.

Nem jön felénk. Valahol
Ledőlt heverészve,
S míg csontajkát csiklándja
Szellők édessége,

Bordái közt bebókol
A reves homályba,
S kigyúl, mint egy piros szív,
A pipacs virága.

Tartalom

BEVEZETŐ GONDOLATOK

A föld sója (Iványi Gábor) 3

HITÉPÍTŐ IRODALOM

Tony Campolo történetei (Czövek Olivérné ford.) 3, 6, 19, 26

AKTUÁLIS

A só a Bibliában (Bereczky Géza) 4

EGYHÁZUNK HÍREI 5

NŐK AZ EGYHÁZBAN, NŐK A VILÁGBAN

Temple Grandin (Szabó Ildikó) 7

ÍGY TÖRTÉNT

110 esztendeje született Borsos Miklós

szobrász- és grafikusművész (-kz-) 8

HÍRMOZAIK (-kz-) 9

IFI SAROK (Tdke) 10

Patricia M. St. Johns: *Egyetlen megoldás* (részlet) 11

ZSIDÓ ÉLET

Hogyan legyünk só? (Schlesinger Hanna) 12

BACH KANTÁTÁINAK NYOMÁBAN

Sós könnyek patakjai (Göncz Zoltán) 13

HAVI ISTENTISZTELETI REND

Augusztus 15

MARGÓ

Egy kis *sőtörténet* és pár *sóval* kapcsolatos szöveg, közmondás (Bereczky Géza) 16

ÉLET ÉS ÉTEL

Sós percc 17

KITEKINTŐ

A só íze (Bartus László) 18

ÉLET ÉS IRODALOM

Elie Wieselre és Esterházy Péterre emlékezünk 20

EGYPERCES ÁHÍTAT MINDEN NAPRA (ig) 22

AJÁNLÓ (KKS) 27

ÉLET ÉS VIDÁMSÁG (Iklódy László) 27

RÍMELŐ 28

A KALENDÁRIUM rovatot Kerecsényi Zoltán készíti.

Az illusztrációk forrása: <http://all-free-download.com>

Hangoló

Mi is hát a só? Fűszer? Gyógyszer? Méreg? Az Úr szövetségének jelképe? Jézus egyik leghíresebb példázatának legfontosabb fogalma? Ebben a számunkban természetesen lesz s[z]ó. Mindezekről. De ha már hangolódunk, gondoljunk arra is, hogy sokak véleménye szerint károsan sok sót fogyasztunk. Más vélemény szerint minden ételnek meg kell adni a savát borsát. Jézus szerint a keresztény ember a föld sója. Ebben a számunkban megvizsgáljuk azt is, hogy milyenek voltak a sófogyasztási szokások Jézus korában, de írunk arról is, mi az összefüggés egy szép asszony és egy tányér leves között. Természetesen nem hiányoznak a lapból a megszokott rovatok, de olvashatunk Borsos Miklósról is.

Szóval sok sóval és más fűszerrel jelentkezünk az uborkaszegzonban. Kellemes időtöltést, tartalmas szórakozást kíván hozzá:

Bereczky Géza

IMPRESSZUM

Kiadja a Magyarországi Evangéliumi Testvérközösség * 1086 Budapest, Dankó u. 11. * Telefon/fax: (06-1) 577-0515

* E-mail: ev@metegyhaz.hu * www.metegyhaz.hu * ISSN1216 7223 * Technikai számunk: 0444

* Bankszámlaszám: 11708001-20520380 (OTP) * Készíti a szerkesztőbizottság * Felelős szerkesztő: Iványi Margit

* Szerkesztőbizottsági tagok: Kovács Judit, Bereczky Géza * Felelős kiadó: Iványi Gábor

* Munkatársak: Iklódy Janka, Lendvai Éva, Vadászi Ilona * Művészeti szerkesztő: Farkas Csilla

* Éves előfizetési díj: 1800 Ft * Egyes példányszám ára 150 Ft * Megrendelhető a kiadótól és a MET lelkeszi hivatalaiban.

AUGUSZTUS 2. – A PHARRAJIMOS NEMZETKÖZI EMLÉKNAPJA

1944. augusztus 2-ről 3-ra virradó éjszaka számolták fel a náci az auschwitz-birkenauai II/E. cigánytábor, kivégezve utolsó 3000 lakóját. Ezen a napon emlékezünk a II. világháború alatt Európa szerte tízezerrel megölt szintikre és romákra is.

„Oly korban éltem én e földön, mikor az ember úgy elaljasult, hogy önként, kéjjel ölt, nemcsak parancsra, /s míg balhitekben hitt s tajtékozott téveteg, befönték életét vad kényszerképzetek.” (Radnóti Miklós: Töredék – részlet)

BEVEZETŐ GONDOLATOK

A föld sója

„Ti vagytok a föld sója” (Máté 5,13/a)

Életem első filmélménye egy meseátirat volt. A király tudni akarja, hogy lányai mennyire szeretik őt. A kérdésre a két nagyobb hízelegve és áradozva felel. A legkisebb azt válaszolja apjának, hogy úgy szereti mint egy csipet sót. A fényes uralkodót vérig sérti a primitív hasonlat. Számúzi birodalmából tiszteletlen lányát. És eltakarítat minden gyűlölt sószemcsét. A mese folytatása bárki számára könnyen kitalálható. Az egész ország, a büszke uralkodót is beleértve, szenvedni és sóvárogni kezd. Először csak a nélkülözhetetlen íz és ásvány, majd az igazmondó bátor lány után is.

Sok minden adott ebben a gazdag világban. Az alkalmi, király jellegű lények ezen felül is úgy érzik, átírhatják a történelmet, az alapvető jogainkat, bárkit félreállíthatnak, és bármit kisajátíthatnak.

Vagy mégsem? Kaptunk valamit Mennyei Atyánktól, amit akkor is képviselnünk kell, ha átmenetileg kegyvesztetté válunk. Ez pedig Isten mindenekfelett való igazsága, irgalmassága és Jézusban meg is mutatott szeretete, melyről félelem nélkül, méltósággal kell beszélünk akkor is, ha ez *egyeseznek botránkozás, másoknak netán bolondság* (Róma 1,23). A Teremtő Isten nemcsak izvilágunk harmóniája vagy a sóhiány tüneteinek (csontritkulás, fogszuvasodás, köröm és haj töredezés, fáradtság, gyengeségérzés, hormonális zavarok, ízületi panaszok, emésztési problémák, hogy csak néhányat említsünk) elkerülése érdekében teremtette meg a sót, és ezzel egyidejűleg a sóvárgás leküzdhetetlen kényszerét. Lelki értelemben is elültette bennünk az Ő igazsága, és a vele való megbékélés utáni mélységes vágyakozást, ami csak egyféléképpen, igéje megismerése és befogadása által csillapítható. Ez a csodálatos *vegyület* nem kapható kisajátított nemzeti árudákban. Ezt a mi kezünkbe adta Mennyei Atyánk. Induljanak azonnal a sószállító (égi) szekerek, mert „*a teremtett világ sóvárogva várja az Isten fainak megjelenését*” (Róma 8,19).

Iványi Gábor

Egyszer minden család lelepleződik és az igazságra fény derül. (Hitépítő irodalom)

Ismerősömet, egy baptista lelkészt egy asszony arra próbálta rábeszélteni, hogy 7 éves kislányára végre „rá kerüljön a sor”. Azaz keresztelje meg a kicsit. Ismerősömnek nehezebb esett egy 7 éves gyermeket megkeresztelni, mert nem volt biztos abban, hogy a kicsi valóban megtért. A baptistáknál az a rend, hogy csak azt keresztelik meg, aki valóban hívő lett. Az asszony azonban annyira makacs volt, hogy a barátom jobbnak látta, ha enged a követelésének. A gyülekezetben az volt a szokás, hogy a megkeresztelendő szerda este az ima-összejövetelen beszámoltak a megtérésükről. Eljött tehát a nap, mikor a 7 éves kislánynak is el kellett mondania, hogy jutott hitre Jézus Krisztusban, és mit jelent számára a kereszténység. A kicsi így kezdte: „Sok éven át a legmélyebb bűnökben éltem...” A kis gyülekezet sorai között mozgolódás, nevetgélés támadt. Nyilvánvaló volt, hogy a kicsi egyszerűen azt szajkózta, amit másoktól hallott. Nem a saját hitét vallotta meg, hanem a felnőtteket utánozta. Azt kértem magamtól, hányszor ismételtük csupán azt, amit másoknál megfigyeltünk, s aztán úgy teszünk, mintha ez a sajátunk lenne. Mikor Pilátus Jézust megkérdezte: valóban ő-e a zsidók királya, az Úr így válaszolt: „*Magadtól mondod ezt, vagy mások mondták neked rólam?*” (János 18,34) Ezt a kérdést mindnyájunknak fel kell tennünk, mielőtt bármilyen hitvallást teszünk.

AKTUÁLIS

A só a Bibliában

Köztudott, hogy a só ízt ad és tartósít. És az is köztudott, hogy nekünk, keresztényeknek jó szakácsként meg kell ízítenünk a sótlan, esetleg kellemetlenül keserű vagy savanyú-sanyarú földet, mégpedig kedvességgel, jó cselekedetekkel, vagy „csak annyival”, hogy a világot, ameddig még lehet, félig-meddig jó állapotban tartjuk.

A sóval kapcsolatban azonban többet is tanít a Szentírás. Nézzünk erre néhány példát. Az első hely a Bibliában, ahol sóval, pontosabban *sószloppal*, vagy régebbi fordításban *sóbálvánnyal* találkozunk, az *1Mózes 19,24-28*, ahol az Örökkévaló *sószloppá*, vagy, ha tetszik, *sóbálvánnyá* változtatta Lót feleségét, aki kíváncsian visszanezézett az elpusztított Sodoma és Gomora vidékére. A történet visszanezézés-motívuma emlékeztet Orfeusz és Euridiké történetére.

Amikor Mózes a másodtörvényben azzal fenyegette népét, hogy kén, üszök és só lesz a földjük, amely semmire se lesz jó, ha nem tartják be az Úr rendelkezéseit, Sodoma és Gomora utalt (*5Mózes 29,22*). Amikor Abimelek elfoglalta Sikemet, nem felejtette el beszórni a várost sóval, amivel kifejezte: Megítéltetett! Elpusztított! Ez is ókori hagyomány, hasonló lett a sorsa Karthágónak is (*Bírák 9,45*). A Sós-völgy csata színhelye is volt, Abisaj, Cerújá fia itt győzött le egy 18 000 főből álló edómi sereget (*1Kronikák 18,12*).

Sodoma és Gomora sorsára jut a *Zofóniás 2,9* szerint Móáb is, hiszen Móáb gyalzkodott, és Ammón fiai káromkodtak, gyalázták az Úr népét, ezért Móáb olyan lesz, mint Sodoma, Ammón pedig olyan, mint Gomora. A sóhalmazzá válás mellett új motívum a *bogáncs birodalma* kifejezés.

Az *Ezékiel 47,11* azt jósolja, hogy Izrael mocsarai és tócsái pedig nem gyógyulnak meg, só helyei lesznek, még az eljövendő bőség idején is. Azért marad talán ez így, mert az ezer esztendő messiási uralom alatt is lesznek engedetlen emberek és nemzetek (*Ézsaiás 65,20; Zakariás 14,17-19*)?

A só természetesen használták a gyógyászatban. Azért, hogy a sebek elfertőződést megakadályozzák, sóval szórták a sebbe. Először természetesen csíp a só, de elősegíti a gyógyulást. Isten a vizeket is sóval gyógyította: *„Hozzatok ide egy új tálat, és tegyetek bele sót! ... Ő pedig kiment a víz forrásához, sót dobott bele... És a víz meggyógyult ...”* (*2Királyok 2,20-21*)

A só örökös, állhatatos, tisztító és tartósító hatású, változhatatlan, és ezzel szimbóluma lehet az Isten által kötött szövetségnek, az Úr örökké tartó hűségének. *„Minden ételáldozatot sózd meg. Ne hagyd le ételáldozatodról Istened szövetségének a sóját. Minden áldozatot sóval mutass be”* (*3Mózes 2,13*).

„Ha pedig a só megízétlenül, mivel lehetne ízét visszaadni? Semmire sem való már, csak arra, hogy kidobják, és eltaposásák az emberek” (*Máté 5,13*). Jézus idejében a só lepárlással nyerték, úgy, hogy kisebb-nagyobb gödröket ástak a tengerparton, és azokba vizet mertek. A napsütés elpárologtatta a vizet, és ott maradt a só. A lepárló gödör közepén tiszta, hófehér sót kaptak, a szélek felé haladva azonban egyre szennyezettebbet. Ennek megfelelően a jobb minőségű, tisztább só jóval drágább volt. A szegényebbek az olcsóbb, de sokkal több szennyező anyagot tartalmazó sót vásárolták. Mivel el akarták kerülni, hogy az ételbe a sóval együtt mindenféle szennyeződés kerüljön, kis rongydarabba tették a szennyezett sót, amit aztán az ételbe mártottak. Kioldódott a só, de a felesleges szennyeződések nem. Persze minél tovább használták, annál jobban gyengült a keverék, és egy idő után ízét veszítette. Ekkor – ahogyan Jézus is mondja – kidobták, mert már nem volt használható semmire. Nagyon szemléletes ez a kép. Amikor a só teljesen kioldódik a keverékből, akkor haszontalanná válik, a maradék nem való semmire. Nem ad ízt az ételnek, többé már nem só.

Bereczky Géza

EGYHÁZUNK HÍREI

Június 29-én Dr. Khaled Abdo László metodista szuperintendens és Pásztor Zoltán országos laikus előljáró felkeresték hivatalában Iványi Gábort, a Magyarországi Evangéliumi Testvérközösség elnökét. A találkozón jelen volt Iklódy László is, az egyház alelnöke. A testvéri légkörben lezajlott eszmecsere az érintettek megegyeztek abban, hogy Isten országának javát munkálná a két közösség esetleges közeledése, kapcsolatuk rendezése.

A találkozást követően a metodista szuperintendens levélben tájékoztatta egyházunk elnökét Franz Werner Schäfer püspök 96 éves korában, 2016. július 14-én, Svájcban bekövetkezett haláláról. Schäfer püspök ezt a hivatalát 1966 és 1989 között töltötte be. Ő volt a metodista egyház Magyarországot is érintő régiójának előljárója a hetvenes években bekövetkezett egyházszakadás idején. Dr. Khaled A. szuperintendens ezekkel a szavakkal zárja levelét: *„... imádkozom érted, értetek, kiterjedt szociális szolgálatotokért, a szegények, hátrányos helyzetűek, menekültek, hajléktalanok, betegek között, és egyházainkért, amely természetesen az Úr egy teste, imádkozom a megbékélés közös útjáért, az árkok betemetéséért.”*

* * *

Ilan Mor, Izrael állam magyarországi nagykövete befejezve ötéves misszióját, visszatér hazájába. A nagykövet úr búcsúébeden vett részt, melyen a Wesley János Lelkészképző Főiskola és az Oltalom Karitatív Egyesület munkatársai látták vendégül. Ugyancsak meghitt búcsútalálkozóra került sor július 17-én, vasárnap délelőtt békásmegyéri templomunkban, ahol nagykövet úr részt vett az istentiszteleten. A textus (nem erre az alkalomra tervezetten) *Ézsaiás 2,2-5* volt: *„Lészen az utolsó időkben, hogy erősen fog állani az Úr házának hegye ... És eljönnek sok népek ... Ítéletet tesz a pogányok között ... és csinálnak fegyvereikből kapákat, és dárdaikkal metszőkéseket ... nép népre kardot nem emel, es hadakozást többé nem tanul...”* Nagykövet úr hozzászólt az igehirdetéshez, és beszélt a léteért küzdő Izraelről, csak a távolban felsejlő békeidőről, és a népe iránti szolidaritás és megértés fontosságáról. Válaszában Iványi Gábor lelkész utalt a minden nyáron, így az idén is esedékes meghívásra, melyen az idén húszan, látásérültek és kísérelők érkeznek az egyház vendégeiként és költségén Izraelből. Elhangzott az is, hogy minden évben a „Jeruzsálem vasárnap” perselypénzét Izraelnek ajánljuk

fel. Az istentisztelet végén Balatoni Peter zongoraművész és a Dalabaj együttes adott nagykövet úr tiszteletére rövid koncertet. Fogadással folytatódott a délelőtt, ahol a testvérek kérdéseket tehettek fel, és átadhatták ajándékaikat. Vass Sándorné, Jutka, gyülekezeti előljáró szavai zárták a hosszúra nyúlt délelőttöt. Kérte, hogy nagykövet úr tájékoztasson minket, ha új állomáshelyre küldik, mert imádkozni akarunk érte.

* * *

Beszámoló a röszkei és tompai határon bebocsátásra várakozó menekültek között végzett segítő munkáról (részlet, a teljes írás, a www.metegyhaz.hu oldalon olvasható – ugyancsak itt tájékozódhatunk a segítségnyújtás lehetőségeiről, az elérhetőségekről)

Június 4-én megérkeztünk a röszkei határra a mobilvéccékkel. Nyolc önkéntes munkatársunk tartott velünk, s egy mikrobusznyi élelmet is vittünk magunkkal. A határon lévő rendőrök és egyéb határvédő személyek közölték, hogy határozott utasításuk van a Belügyminisztertől, hogy akadályozzák meg a mobilvéccék felállítását. Abban nem akadályoztak, sőt udvariasan a mozgásunkat is biztosították a helyi rendészeti szakemberek, így kioszthattuk az élelmszert, játékokat és takarítóeszközöket. Sikertült a környezetet megtisztítanunk. A menekültek igen barátságosan fogadtak minket és örömmel dolgoztak együtt a rend helyreállításában.

Közben megjelentek szerb hivatalos személyek és a túloldali civil szervezetek is. Így át tudtunk adni néhány mobil zuhanyt és otthagytunk minden lehetséges eszközt, tisztítószert, játékot, amit csak lehetett. Tompán kevésbé volt barátságos a fogadtatás. Itt a magyar határőrök nem engedték meg, hogy Magyarország felől odajussunk a menekültekhez. De akadálytalanul megközelíthettük őket szerb oldalról, ott ugyanúgy ételt, tisztítóeszközöket oszthattunk, és itt is sikerült a szemetet összeszedni. Nagyon határozott, ellentmondást nem tűrő szerb fellépés hatására sajnos el kellett hagynunk a területet. Sikertült azonban felhívunk mindkét ország szerveinek a figyelmét néhány olyan menekültre, akik útközben szereztek komoly sérüléseket. Úgy láttuk, hogy folyamatos segítségnyújtásra csak Röszkénél nyílik lehetőségünk. Örömmel tapasztaltuk azt

is, hogy ott tartózkodásunk alatt szerb oldalon három-három vécét gyorsan felállítottak (sajnálattal jegyzem meg, hogy a vécék takarítása nem megoldott, hisz a menekülteknek nincs ehhez nélkülözhetetlen takarítószerük, keféjük, stb., így gyakorlatilag egy idő után használhatatlan ez a lehetőség is.)

Június 6-tól folyamatosan szállítani kezdtük a meleg ételt, melyből átlag napi 120 adag fogyott. Budapesten, a Dankó utcában, a Wesley Főiskola konyháján készült a hústalan egytálétel (figyelembe kellett vennünk az esetleges vallási fenntartásokat), és nagy mennyiségű zöldség és gyümölcs fogyott. De ugyanígy kétdecis kiszerezésű tejet, ásványvizet, higiéniai eszközöket, csokoládét, kekszféleket és pékárut is vittünk nagy mennyiségben. Gondoltunk a gyerekekre is, akik labdát, tollaslabdát és egyéb játékokat (lufi, buborékfújó, stb.) kaptak. Szükség volt megfelelő ruházatra is, hiszen nehézségekbe ütközött a mosás, és téli ruhában indultak el a menekülők.

Naponta indult három-három önkéntes Dankó utcai központunkból az éppen aktuális élelmiszeradaggal, amit a határra leérkezve, a magyar határkerítés mentén megmaradt kétméteres sávon szállíthattunk be. A végén már csak ezt a csíkot is elzáró szögesdrót felett adhattuk át az ételt. Gyakran fordult elő, hogy az éppen ügyeletes határőrökkel vitatkoznunk kellett.

Július 9-én, szombaton reggel sikerült újra szót értenünk a déli határőrizet vezető munkatársával arról, hogy humanitárius akciónkat folytathatjuk. Az új fejlemény az, hogy segítséget nem kaphatunk, nem kísérnek bennünket a helyszínre, csak megengedik, hogy átjussunk a szögesdróton, és saját kockázatunkra az adományokat kiösszuk. Ezt természetesen megértéssel fogadtuk. Sőt, szombaton, még ahhoz is segítséget kaptunk a katonáktól és a rendőroktól, hogy a homoktengeren elakadt mikrobuszunkat átsegítsék egy körülbelül 20 méteres szakaszon. A vasárnapi szállítóink már nem számíthattak erre.

Figyelmeztetésül (Hitépitő irodalom)

A Biblia világosan beszél a képmutatásról. Elsősorban Jézus az, aki nem tűr ebben a témában kibúvót. A kegyesek vallásos öngazolását különösen is támadta.

* * *

Én egy gorilla vagyok

Egyszer egy menedzsert elbocsátottak az állásából. Ez annyira lesújtotta, hogy nem volt képes hazamenni, hogy elmondja a családjának, mi történt. Egy parkba ment, és sokáig sétált fel-alá. Végül leült egy padra, és tovább hadakozott a sorsával. Egy idő múlva egy férfi jött arra, aki szintén levertnek látszott, és leült ugyanarra a padra. Körülnézett, és meglátta az elbocsátott menedzsert, aki fejét kezébe hajtva bánatosan mormolt maga elé. „Mi van önnel?” – kérdezte kíváncsian. „Épp most vesztettem el a munkámat – válaszolta a másik. – Nem tudok hazamenni, és egyszerűen nem tudom elmondani a családnak, mi történt. Hiszen tőlem függenek, és én már nem tudok gondoskodni róluk, ahogy eddig. És ön? Mi van önnel?” A másik elmesélte: „Egy cirkusz vezetője vagyok, és a fő attrakció egy nagy, félelmes gorilla volt. Mindenhol jöttek az emberek, hogy lássák, ahogy ordít és tombol. Két napja meghalt a gorilla, és tudom, hogy nélküle a cirkuszunknak nincs túlélési lehetősége.” „Van egy ötletem – szólta a menedzser. – Önnek gorillára van szüksége, nekem munkára. Miért ne készíthetnénk a gorilla szőréből egy ruhát? Megpróbálnám eljátszani a gorillát. Hiszen nincs vesztenivalónk! Miért ne próbálhatnánk meg?” A két férfi megegyezett, és szerződést kötött. A menedzser tehát beöltözött gorillának, jobban ordított és dühöngött, mint az igazi. Olyan hatásosan viselkedett, hogy egyre több nézőt vonzott, és mindketten vagyont gyűjthettek. Egy nap véletlenül az oroszán ugyanabba a ketrecbe került, mint a gorilla. Az emberek odaözlöttek, hogy lássák a viadalt. Az oroszán és a gorilla fenyegetően kerülgette egymást, és a nézők izgatottan figyelték, mi lesz ebből. Végül az oroszán a sarokba szorította a gorillát, s látva, hogy nincs menekülés, a nagy majom kétségbeesésében elordította magát: „SEGÍTSÉG!” Mire az oroszán: „Fogd be a szád! Nem te vagy itt az egyetlen, akit kidobtak az állásából!”

1945. augusztus 6-án dobtak le Hirosimára az amerikaiak urántöltetű atombombájukat. A robbanás körzetében 1,2 kilométeres sugarú körben minden a földdel vált egyenlővé a 350 ezer lakosú városban. Az áldozatok számát illetően csak becslések léteznek: a hirosimai emlékművön 61 443 név szerepel, 70 ezren súlyosan megsebesültek, a sugárfertőzések okozta egészségkárosodás pedig a mai napig szedi áldozatait. A már történelminek is nevezhető atomkort e dátumtól számítják.

NŐK AZ EGYHÁZBAN, NŐK A VILÁGBAN

Temple Grandin (1947 –)

Amikor ezen az Igén gondolkodunk: „*Ti vagytok a föld sója.*” (Mt 5, 13) – szemünk előtt rendszerint egyfajta só jelenik meg, mégpedig egy többé-kevésbé fehér, és egy többé-kevésbé finomított sófajta, amit a háztartásokban használunk. Pedig a sók éppen abban különböznek egymástól, hogy a Na és a Cl mellett milyen ásványi anyagokat tartalmaznak. Hallottunk már a Hawaiiin előállított fekete láva sóról, ami a lepárlás előtt a tengervízhez kevert aktív széntől nem csak színt, hanem értékes ásványi anyagokat is kap; vagy a perzsa kék elnevezésű, az észak-iráni sóbányákban bányászotról, ami a világ egyik legritkább sója¹, és amely pont a sajátos szerkezete miatt létrejött fénytörés eredményeként kék színű.

Ahogy számos különleges sófajta létezik, úgy számos különleges ember van, akinek sajátos adottságai – netán sajátos hiányaiból adódó adottságai – az élet egy-egy területén válnak különlegesen hasznossá. Ilyen személy Temple Grandin is.

1947-ben született, négyéves koráig nem beszélt, sikítás és zümmögéssel kommunikált. Amikor édesanyja orvoshoz vitte, autizmust diagnosztizáltak nála, amit akkoriban gyermekkori skizofréniaként emlegettek. Azt javasolták, adják intézetbe, mert soha nem fog beszélni, és nem lesz képes önálló életet élni. Édesanyja azonban nem törődött bele ebbe a diagnózisba, és egy másik orvos beszédterápiára vonatkozó tanácsát fogadta meg. Nevelőt fogadott lánya mellé, aki különböző társas- és szerepjátékokkal elérte, hogy Temple elkezdjen beszélni és fejlődni.

Az általános iskolában a többi gyerek csúfolta, mivel képtelen volt az érzelmek beazonosítására és önmaga megvédésére. Védekezéséül verekedésbe keveredett. Ezután egy speciális iskolába került, ahol fizikatanára ismerte fel különleges képességeit, és jött rá, hogy képekben gondolkodik. Ő csalogatta elő belőle azt a technikai érzéket is, amivel egyre bonyolultabb szerkezetek megtervezésére és megalkotására vált alkalmassá.

A nyári szüneteket mindig rokonainál töltötte, miközben nehezen boldogult az emberek világában, problémái voltak és vannak az érzelmek azonosításával, nagyon közel került az állatok világához. A főiskolán pszichológiát ta-

nult, és elkezdett magatartás-kísérleteket végezni. Itt alkotta meg – azért, hogy önmagát megnyugtassa – az ölelő gépet, amit először el akartak venni tőle. Azért, hogy megtarthassa, elkezdett kísérleteket, méréseket végezni, és ez lett későbbi munkásságának alapja. Egy olyan korban nőtt fel, amikor még rendkívül keveset tudtak az autizmusról, és amikor a nőket nagyon nehezen engedték be a férfiasnak tartott szakmákba. Temple Grandin az Arizona State University-n szerzett mesterfokozatot zoológiából, és gyakorlatát egy marhavágóhídon folytatta. Itt figyelt fel a marhák bőgésének sajátosságaira, ebből írta diplomadolgozatát. Megértette, milyen módon működnek az állatok, milyen hatások zavarják őket. A farmerek eleinte nem értették őt, mert autista, és nem fogadták be őt, mert nő. Időnként nagyon méltatlan módon bántak vele.

Eközben tudományos cikkei jelentek meg a marhák viselkedéséről. Egyre inkább felfigyeltek rá, és egy váratlan találkozás lehetőséget adott neki egy etikus vágóhíd megtervezésére. (Ma a vágóhidak több mint 50%-át az USA-ban már az ő tervei szerint készítik.) Életfilozófiájává vált, hogy „magunknak tenyésztjük az állatokat, ezért tisztelnünk kell őket”, és ebbe – Temple gondolkodása szerint – beletartozik az is, hogy etikus, számukra stressztől mentes módon vessünk véget életüknek.

Temple 1980-ban szerzett PhD. fokozatot. Az autizmus-kutatás fejlődésével annak diagnózisát Aspergerszindrómára változtatták. Az ilyen emberek egy része az élet egy speciális területén az átlagosnál kiemelkedőbb képességekkel rendelkezik.

Ma Temple Grandin a Colorado Egyetemen tanít, és világszerte előadásokat tart a humánus állattartásról és az autizmusról. Az HBO filmet készített életéről, ami nagyon szemléletesen mutatja be sorsán kívül gondolkodásmódjának sajátosságait is.²

A világ szegényebb és sótlanabb lenne nélküle, nélkülik...

Szabó Ildikó

1 <http://www.origo.hu/tafelspic/alapanyag/20130107-sofajtak.html>

2 A film megnézhető: <https://gloria.tv/video/ffm1Vfff5mthLyaHAgEM39gZj>

ÍGY TÖRTÉNT

„Az emberélet szépségek, bűnök, bűnbödések, pokoljárás, részvét és remény világa.
A vándor mi vagyunk mindannyian. A Golgotában mindenki keresztjét érzem.
Sorsom nebéz fiatalságot jelölt ki, és ez években a Biblia és elsősorban a hegyi beszéd olvasása,
annak örökszép, életet, erkölcsi magatartást tanító szavai, isteni ragyogása
és végtelen tisztasága volt az, ami megörzött.”

110 esztendeje született Borsos Miklós szobrász- és grafikusművész

Borsos Miklós halála után felesége Tihanyban egy nagy csomagra lelt férje hagyatékának rendezésénél. A csomag pedig hetvenhét bibliai tematikájú rajzot tartalmazott, amelyek nagyon különleges japán papírra készültek. Ezt a hetvenhét alkotásból álló rajzsorozatot ma egy helyen láthatja az utókor Győrben.

Borsos Miklós legtöbbször tudatában mint szobrász él; bizonyára sokan ismerik magyar poétáinkról és művészeinkről készült portréit: *Janus Pannonius* pécsi szobrát, *Liszt Ferenc* szekszárdi és *Fekete István* ajkai mellszobrát, *Petőfi Sándor* dunaszekcsői reliefsét vagy éppenséggel a „0” kilométerkőt a budapesti Clark Ádám téren.

A száztíz esztendővel ezelőtt, augusztus 13-án született Borsosról kevesen tudják, hogy mennyire mélyen foglalkozott az emberi lét kérdéseivel. A japán merített papíron, kínai tussal, barna diópáccal készített rajzai a bibliai teremtéstörténetből indulva végigvezetik a szemlélőt az Ó- és Újszövetség emlékeztető történeteiben. Ezek megismeréséért érdemes elutazni Győrbe!

Borsos Erdélyben, Nagyszébenben látta meg a napvilágot, családja a román betörés elől menekült Győrbe. Miklós a bencések gimnáziumában végezte tanulmányait, közben művészeti órákat is vett a helybéli festőktől. A tanulást félbeszakítva aztán apja műhelyében aranyművesként dolgozott, 1940-ig vésnöki munkákból élt. 1925-ben állította ki rajzait, majd rézkarcokat is kezdett készíteni, de közben már festőnek készült. 1941-ben a Tamás Galériában rendezett tárlata feltűnően nagy sikert aratott. Utazott, bejárta Erdélyt, Olaszországot, Dél-Franciaországot. Tanulmányait a Magyar Képzőművészeti Főiskolán folytatta. 1943-tól a nyarakat a Balaton mellett, Tihanyban

töltötte. Ez a Pannon-táj rendkívüli hatással volt rá, mondhatni művészetének fő ihletőjévé vált.

A háború után, a fővárosba költözve vált ismertté. A Szépirodalmi Kiadó megbízásából könyveket illusztrált, és éremművészettel is foglalkozott, megörökítve neves kortársait. Oktatott a Magyar Iparművészeti, illetve a Képzőművészeti Főiskolán, mindemellett számos tanulmányutat tett: eljutott Olaszországba, Angliába, Görögországba. 1973-ban súlyos szívműtéten esett át, a kőfaragásról le kellett mondania. Az életében számos elismerésben részesült alkotó munkásságáért megkapta – többek között – a Munkácsy-, a Kossuth- és a Ferenczy Béni-díjat. Még életében megnyílt önálló állandó múzeuma a győri Káptalandombon.

A kiváló művész a rendszerváltoztatás zajos napjaiban csendben távozott az élők sorából; felesége nem sokra rá követte őt, s mivel gyermekük nem volt, Borsos Miklós emlékének ápolása a szellemi utódokra maradt – marad.

A XX. századi magyar szobrászat jeles alakjának életművét nemcsak itthon, hanem határainkon túl is méltón őrzik. 1993 óta a gyergyócsomafalvi Borsos Miklós Művészetéért Alapítvány, valamint a Gyergyószárhegyi Kulturális és Művészeti Központ évről évre megrendezi a Kárpát-medencei Borsos Miklós Alkotótábor. Csomafalván pedig – a tehetségkutatás és gondozás műhelyeként – fenntartják emlékházát, hogy tudatosítsák Borsos életművének szellemi, erkölcsi, művészi értékeit, s hogy ezek megtartó és termékenyítő erőként hassanak. Pár éve pedig szobrot is állítottak a művésznek a településen.

-kz-

„Demokratának lenni mindenképp annyit tesz, mint nem félni: nem félni a más véleményüektől, a más nyelvektől, a más fajúaktól, a forradalomtól, az összeesküvésektől, az ellenség ismeretlen, gonosz szándékaitól, az ellenséges propagandától, a lekicsinyléstől, és egyáltalán mindazoktól a (...) veszedelmektől, melyek az által válnak valódi veszedelmekké, hogy félünk tőlük.”

HÍRMOZAIK

Az örmény egyház és a Vatikán közeledését szerette volna elérni Ferenc pápa, ezért egy közös nyilatkozatot tervezett létrehozni II. Karekin pátriárkával. A próbálkozás nem járt sikerrel. Ferenc pápa ezen kívül az örmény-török megbékélést is szorgalmazta, Karekin viszont erre nem mutatott hajlandóságot: azt hangsúlyozta, hogy Törökországnak el kell ismernie bűnösségét az örmény népirtásban, és igazságot kell szolgáltatni az örményeknek. (Forrás: Euronews)

***

Számos magyarországi kisegyháznak ítélt meg kártérítést a strasbourgri emberi jogi bíróság, mivel az új egyházügyi törvény az emberi jogi egyezmény több pontját sérti. A bíróság szerint a kormány aggodalma az egyházi státusszal visszaélő szervezetekkel kapcsolatban érthető, de kevésbé drasztikus eszközöket is alkalmazhatott volna a kérdés rendezésére. (Forrás: MTI)

***

86 éves korában elhunyt Bud Spencer, eredeti nevén Carlo Pedersoli, a spagettiwesternek és a Piedone-filmek feledhetetlen alakja. A pofonjairól híres színész egész életét mély hit hatotta át, ahogy maga is vallotta: „Isten nélkül semmit nem értem volna el. Odaát találkozunk.” (Forrás: Avvenire.it, MTI)

***

Ferenc pápa a német reformátor, Luther Márton (1483–1546) munkásságát méltatta. Luther nézeti „nem voltak rosszak”, még akkor sem, ha „talán néhány módszere nem is volt helyes” – mondta a pápa az örményországi látogatása után a vele együtt utazó újságíróknak. (Forrás: Kathpress.at)

***

Christopher Hill anglikán püspök reagált az EU-ból való kilépésről szóló június 23-i brit népszavazás eredményére. Hill nyilatkozatából: „Büszke vagyok arra, hogy brit útlevelem címében az Európai Unió is szerepel, egyaránt mély sajnálattal tölt el a népszavazás eredménye és módja... a referendumot övező vitákban elhangzó állítások jó részének semmi köze nem volt a valósághoz, különösen a döntésben meghatározó migráció kapcsán, a hangnem pedig egyenesen hisztérikus volt, semmint racionális, főként a populista pártok

körében...” Hill kiemelte az egyházak különös felelősségét abban, hogy az európai „projekt” keresztyén gyökereit tudatosítsák, az értékalapú európai közösséget előmozdítsák, az emberi jogok feltétlen érvényesítését és a befogadó társadalmakat támogassák. (Forrás: ceceurope.org, reformatus.hu)

***

Új fejezet kezdődik a soproni papréti zsinagóga történetében: a helyi zsidó hitközség tervezi, hogy a világ testvérközösségeinek összefogásával hitéleti célra renoválják a műemlék épületet. Mintegy 160 millió forintos költséggel számolnak. A soproni gyökerekkel rendelkező, az Egyesült Államokban és Marokkóban élő Franklin Koppel nevéhez köthető a kezdeményezés, hogy a világ és a magyar zsidóság összefogásával újból szakrális teret teremtsenek a zsinagógából. Ezzel lehetővé válik a soproni és a nyugat-dunántúli zsidók számára a vallásgyakorlás, kultúrájuk művelése. (Forrás: www.szombat.org)

***

A kreacionisták megépítették Noé bárkáját. A héten nyitja meg a kapuit az amerikai Kentucky állam északi részén az az életnagyságú Noé bárkája, amelyet egy evolúciót tagadó keresztény mozgalom építtetett meg állami támogatással. A bibliai hajó megépítésének terveit 2010-ben jelentették be. A kritikusok azóta folyamatosan hangoztatják, hogy a látványosság pusztító hatással lesz a helyi tudományos oktatásra és azáltal, hogy Kentucky adókedvezményeket biztosított egy kimondottan keresztény vállalkozásnak, megsértette az amerikai alkotmány azon módosítását, amely az állam és az egyház szétválasztásáról rendelkezik. (Forrás: www.origo.hu)

***

Izraeli orvosok a 4000. gyermek szívét mentették meg. Sanusey múlt hónapban érkezett Izraelbe három másik gyermekkel együtt a Gambiai Iszlám Köztársaságból, hogy életmentő szívműtéten essen át az izraeli Save a Child's Heart (Mentsd meg egy gyermek szívét) nevű szervezetnek köszönhetően. A négyesztendős Sanusey mérföldkő a szervezet életében, hiszen ő a 4000. gyermek, akinek lehetővé tették, hogy izraeli orvosok életmentő műtétet hajtsanak rajta végre. A gyermekek többsége Afrikából és az arab Közel-Kelet országaiából érkezik. (Forrás: www.israeltoday.co.il)

IFI SAROK

1. A hitetlen tanítvány neve (János 20,27):
2. Jézus anyjának a neve (Máté 1,18):
3. Én vagyok József, a ti _____, kit eladtatok (1Mózes 45;4):
4. Kisnek a fia, akiből király lett (1Sámuel 9,2):
5. Ebbe az országba ment Ábrahám az éhség elől (1Mózes 12,10):
6. Ennél a tónál is tanította Jézus a népet (Lukács 5,1):
7. Rá van szükségük a betegeknek (Márk 2,17):
8. Őket nem engedte Jézus elkergetni (Márk 10,14):
9. Az ígéret szerint ekkora néppé teszi Ábrahámot Isten (1Mózes 18,18):
10. Ilyen oszlopban vezette az Úr az ő népét a menekülés során (2Mózes 13,21):
11. Tisztelni kell őket (is) (1Timóteus 5,3):
12. Ez nem lesz Isten országában (Jelenések 21,4):
13. Ő volt, akinek a hárfázásától megnyugodott a király (1Sámuel 16,23):
14. Ilyen is az Úr (2Mózes 34,6):
15. Így hívták Rákhel egyik fiát (1Mózes 35,24):
16. Lea fia, akit Lévi és Iszakhár között említ a Biblia (1Mózes 35,23)
17. Ennek a városnak a dicsősége múlik el (Lukács 10,15):

□ _ _ _ _ _
 _ _ _ □ _
 _ _ _ □ _ _ _ _ _
 _ □ _ _ _
 _ □ □ _ _ _ _ _
 _ _ _ _ _ □
 _ _ _ □ _ _ _
 _ _ _ _ _ □ _ _ _ _ _
 _ □ _ _ _ _ _
 □ _ _ _ _ _
 □ _ _ _ _ _
 _ □ _ _ _ _ _
 □ _ _ _ _
 _ □ _ _ _ _ _ _ _ _ _

Írd be a válaszokat, és a kijelölt betűket a megoldásba! Így kapod meg a pontos idézetet a Bibliából.

Megoldás:

„□□ □□□□□□□ □ □□□□ □□□□” (Máté 5,13)

Jó munkálódást! Tdke

Sókristály házilag

FIGYELEM! CSAKIS FELNŐTT SEGÍTSÉGÉVEL VÁGJ BELE A KÖVETKEZŐ KÍSÉRLETBE (BALESETVESZÉLYES):

Forralj fel kb. fél pohár (kb. 1,2 dl) vizet. Lassan keverj bele negyed-fél pohár sót. Vedd le a tűzről az edényt. Addig adj hozzá sót folyamatos kevergetés mellett, amíg meg nem látsz benne olyan sókristályokat, melyek már nem tudnak feloldódni. Öntsd a sós vizet egy tiszta befőttesüvegbe. Fontos, hogy az üveg a lehető legtisztább legyen. Az is fontos, hogy lassan öntsd át a folyadékot, hogy a fel nem oldott sókristályok ne kerüljenek bele az üvegbe, különben körülöttük képződik majd a nagyobb sókristály. Amikor a folyadék a befőttesüvegben van, egy pár csepp ételszínezőt cseppenthetsz a folyadékba. Ezután egy ceruzára vagy hurkapálcára köss madzagot, és a ceruzát/hurkapálcát a befőttesüveg szájára helyezve a madzagot lógasd bele a folyadékba. Most helyezd az egészet biztonságos helyre. A só fajtájától és a hő- és fényviszonyoktól függően néhány óra vagy néhány nap alatt sókristály képződik a madzagon. Emeld ki, és csodáld meg! :)

Részlet Patricia M. St. John *Egyetlen megoldás*

(Evangélium Kiadó) című művéből.

Fontos kérdés

(folytatás)

Különben nem hordozott volna a karján, és nem engedte volna, hogy a hátán lovagoljak. De ennek a rejtélynek nem táltam a nyitját. Úgyhogy az egész dolgot öt hosszú éven át nem említettem többé senkinek. **(Vége az első fejezetnek.)**

A pünkösdi tábor

Ez az öt év gyorsan elrepült. Mások talán unalmasnak mondanák, ez én számomra viszont tele volt izgalmas élménnyel. Az iskolában továbbjutottam, bekerültem a kosárlabdacsapatba, és osztályelső lettem angolból. Felfedeztem a költészet szépségét, és megírtam első művemet írásfüzetembe. Nagyapa légszőhurutot kapott és kórházba került, én pedig kanyarós lettem. Beléptem a cserkészcsapatba, és tizenegy éves koromban vettem részt az első táborozáson. De még ezek az izgalmas, szép élmények sem voltak olyan fontosak, mint saját elrejtett, belső életem. Ezt nem befolyásolta szünidő és iskolaév, hanem sokkal inkább a folyóparti első primulák vagy a vad harangvirágok bimbói, amik áttörték a tölgyek alatti avartakarót. Számomra a nyár az első kakukkszóval kezdődött, meg a vadrózsa hajtásaival. Az ősz a falevelek színpompás tarkasága és a sült burgonya illata jelentette, a telet pedig magányos lábnyomaim a fehér hóban. Ez volt az én tulajdonképpeni világom. És ez oly fontos volt számomra, hogy soha nem zavart különösebben a testvérek hiánya. Az sem, hogy sok mindent nem tehettem, amire a többi gyerekeknek lehetősége nyílt.

Néha, mikor a lányok az iskolában kinevettek, mert sosem láttam a tengert, elfogott az elégedetlenség, és sóvárogva gondoltam rá, fogok-e valaha én is utazgatni, vagy más módon kitörni az iskola, az otthon – beleértve a vasárnaponkénti templomba menést – megszokott keretéből. Elképzelhetetlennek látszott, hogy ez a kívánságom valaha teljesül, hiszen nagyszüleim minden évvel idősebbek lettek, és nagyapa, aki több mint harminc éven át urasági kertész volt, nem valami nagy nyugdíjat kapott. Nagyszüleim viszont jól érezték magukat kis tanyájukon. Nem tartottak igényt szabadságra, kivéve, hogy meglátogattak néha egy-egy rokont. Voltaképp én is boldog és megelégedett volna, csak az iskolatársaim ne nevettek volna ki. Szerettem az erdőben játszani. Megmáztam a dombokat, történeteket olvastam és írtam gyerekekről, akik hajón, sőt repülőgépen hosszú utakat tettek meg, és felkeresték mindazokat az érdekes országokat, amiket földrajzkönyvemből ismertem. Az udvaron, a kertben is akadt dolgom. Így aztán a nap sosem tűnt hosszúnak.

Egyszer-egyszer meglátogattam barátnőmet, Blossom Maryt. Olyankor együtt sétáltunk. De Mary jól megtermett, gyakorlati érzékű leány volt, aki szívesebben választott valami meghatározott célt, ahelyett, hogy egyszerűen ide-oda lődörögjön. Bosszantott állandó kérdése: „Lucy, most hova megyünk?”, úgyhogy többnyire azt feleltem: „Nem megyünk sehova, egyszerűen csak barangolunk!” Egy idő múlva aztán visszatértünk, és játszottunk a kertben vagy a házban. Szerettem Maryt, de ő az iskolai környezetemhez tartozott. Az erdőim untatták.

Sok szép élményem közül az egyik különösen kiemelkedik: a pünkösdi cserkész tábor Cotswoldsban, tizenegy éves koromban. Miután nagymama megengedte, hogy elmenjek – persze olyan feltételek mellett, hogy nem fogok egy vadul zúgó folyóban fürödni, vagy a kabátomat hideg időben levetni –, annyira izgultam, hogy szinte két éjjel nem aludtam. Mikor végre hátizsákkal és hálózsákkal a mozgó buszban ültünk, az izgatottságtól alig tudtam beszélni. Görcsösen összekulcsolt kezem a két térdem közé szorítottam, így próbáltam elnyomni magamban a túláradó örömet. Meglehetősen csendes természetem volt, mivel idősebb emberek között nőtem fel. De a többórás autótúrát alatt, mely fasorokon, napsütött vidékeken, szalmatető házak között vitt át, lassanként felengedtem. Énekeltünk, mindenféléről beszélgettünk, megettük a magunkkal hozott elemózsiát, és kulacsból ittunk. Végre megérkeztünk. Egy hegytetőn volt a táborunk, ahonnan messze el lehetett látni. Vezetőink kijelölték, hol verhetjük rá a sátort, és megmutatták, hogy kell tüzet rakni. (Folytatás következik.)

(Folytatás következik.)

ZSIDÓ ÉLET

Hogyan legyünk só?

„Ezután a jerikói férfiak Elizeushoz mentek, és ezt mondták: «Nézd, milyen jó lakóbely ez a város, amint magad is látod! Csak az a baj, hogy a vize egészségtelen, a földje pedig terméketlen.» Elizeus ezt mondta: «Hozzatok nekem egy új tálat, és tegyetek bele sót!» Oda is vitték hozzá, amit kért. Akkor Elizeus kiment a város melletti forrásához, és beleszórta a sót, majd azt mondta: «Ezt mondja az Örökkévaló: 'Meggyógyítottam ezt a vizet, nem származik ezentúl belőle balál és terméketlenség.'» A víz valóban egészséges lett, és attól kezdve mindmáig ilyen is maradt — úgy, ahogy Elizeus mondta.” (2Királyok 2,19-22, EFO)

Az ószövetségi történet szerint Elizeus meggyógyította sóval a vizet. Tudjuk, a víz az élet forrása, a só pedig még ezen a legfontosabb elemen is tud javítani.

Ahogy a magyar népmesében is olvashatjuk, só nélkül ehetetlen az étel. Ezzel tudja meggyőzni az öreg királyt legkisebbik lánya, aki azt állítja nővérei nagyzóló kijelentéseivel szemben, hogy ő annyira szereti édesapját, mint a sót. A király számúzi lányát, majd nem győz bocsánatot kérni és megajándékozni, amikor rájön, só nélkül semmi sincs íze.

A zsidók a mai napig az ünnepkor (Szombaton) aktuális Kiddust is sóba mártott kaláccsal vezetik be, mely az Örökkévalóval való szövetség tartósságát hivatott szimbolizálni.

Minden házban beköltözés előtt a legfontosabb elsőként sót és kenyeret vinni ma is, ahogy ősi szokás szerint a vendéget is azzal kellett köszönteni.

A jiddis nyelvben az *unbetamt* (ízletlen) kifejezést a sólan emberre használják, aki érdektelen, nem segítőkész, és érzelmek nélkül éli életét.

A zsidó törvények előírják, hogy a húsok kóserítését kizárólag sóval kell elvégezni, hogy a vér ezáltal távozzon a fogyasztásra szánt húsból. (A vér tabu a zsidóságnál. Úgy az ételben, mint a vérrel való érintkezés is.)

A só megváltoztatja környezetét: a legújabb kutatások szerint bár a sóban gazdag étrendek és bizonyos betegségek között lehet kapcsolat, de a nátrium-klorid immun-

rősítő hatással rendelkezik, így az ember könnyebben birkózik meg a bakteriális fertőzésekkel. A bőr kötőszövetére, de a sebgyógyulásra is jótékony hatással lehet a nagyobb mennyiségű só fogyasztása, és külső kezelésre is hatékony.

A magas sótartalmú étrendet őseink is használták, hogy a komolyabb betegségeket elkerüljék. Infúziós oldatként ma is használják. Megállapított tény, hogy az emberi szervezetben lévő szövetek közti folyadék kémiai összetétele megegyezik a tengervízzel, ahogy a magzatvíz is hasonló.

Emberek millió jönnek ide Izraelbe a magyarul Holt-tengernek nevezett állóvízhez, melynek héber neve *Jam Hamelach* (Sós-tenger). 76 km hosszú, 15 km széles területe kb. 920 km². Legmélyebb pontja 793 méterre van a tengerszint alatt. Sótartalma hatszorosa a tengerének. Ezért semmilyen élet nem marad meg benne. Érdekesége, hogy a magas sótartalom miatt a vízben ülni is lehet, az ember nem süllyed el. Sóját a helyszínen dolgozzák fel gyógyászati és kozmetikai célra. (Ezek a készítmények az egész világon nagyon keresettek gyógyhatásuk miatt.)

A só fajsúlyát tekintve nehéz. A Holt-tenger partján máig is láthatóak sóoszlopok. Egyikükről azt mondja a legenda, hogy Lót felesége áll ott sóbálványként, ahogy Josephus Flavius zsidó történetíró i.sz. 70-ben megírta. Az ő magyarázata szerint, a szófogatlan asszony a forró kénköves levegőtől megfulladt, s aztán belepte a só. A tudomány mai állása szerint Sodoma és Gomora városának pusztulását, elsüllyedését a Holt-tenger térségében gyakori földrengések okozhatták. Ott geológiai törésvonalak vannak, melynek következtében ma is előfordul, hogy megnyílik a föld. Vannak, akik a modern só-feldolgozás következményét is látják abban, hogy egyre több lyuk keletkezik a parton, melyek következtében történtek már balesetek is mostanában.

Az Örökkévaló ígéretet tett Ábrahámnak, aki Sodomáért és a Jordán melléki városokért könyörgött, ha tíz igaz ember él ott, akkor megkíméli a várost a pusztulástól. Ezért két angyalt küldött oda. Lót nagy örömmel és tisztelettel fogadta őket, és házába invitálta a vendégeket, akikről senki sem tudta, hogy angyalok. A városban élő

„Az emberélet szépségek, bűnök, bűnhádések, pokoljárás, részvét és remény világa. A vándor mi vagyunk mindannyian. A Golgotában mindenki keresztyét érzem. Sorsom nehéz fiatalságot jelölt ki, és ez években a Biblia és elsősorban a hegyi beszéd olvasása, annak örökség, életet, erkölcsi magatartást tanító szavai, isteni ragyogása és végtelen tisztasága volt az, ami megőrizte.”

férfiak követelték Lóttól, hogy adja ki vendégeit, hogy kedvüket töltsék rajtuk. Ezt a jámbor Lót, aki undorodott erkölcstelen szomszédaitól, a vendégjog sérthetlensége indokával tagadta meg. Az erőszakos sodomaiaktól a csoda mentette meg Lótot és családját. Az angyalok behúzták őt a házba, az erőszakos, erkölcstelenül tomboló tömeget pedig vaksággal sújtották. A két angyal figyelmeztette Lótot, hogy meneküljön családotul, de ne nézzenek vissza, mert meghalnak.

Sodoma és Gomora elpusztult a kénköves, tüzes esőtől, amelyet az Örökkévaló a környékükre bocsátott. Pusztá, füstölögő síkság maradt csak belőlük. Lót feleségének kíváncsisága nagyobb volt, mint istenhite. Hátranézett és sóbálvánnyá vált. Ábrahám korán reggel már látta a füstölögő, feketére szenesült völgyet. Ebből rájött, hogy bár a Fentvaló meghallgatta könyörgését, de még tíz igaz ember sem volt a városban. Az isteni figyelmeztetés természeti csapás formájában érte a város lakóit.

A só megnyilvánulása, ahogy láthatjuk, sokféle: gyógyító, ízesítő, tartalmat adó, de pusztító is tud lenni jelenléte, mint Lótné esetében. Hiányát csak akkor érezzük, ha ízletlen az étel. Életünkben is hasonlóképpen van ez: a jámbor zsidó szinte észrevétlen, alázattal teszi kötelességét, igyekszik javítani a világon (Tikun Haolam), minden cselekedetével szolgálni az Örökkévalót, ezáltal megízésvé a zsidóság életét, jövőjét, erősítve a szövetséget Isten és az emberek között. Az igaz ember, a cádik betartva a micvákat, jó példával jár elöl, ezzel ízesítve a világot. Jómagam zsidó vagyok, de számomra is ide kívánczok a zsidó vándortanító Jézus hegyi beszédéből egy idézet: „Ti vagytok a föld sója. Ha pedig a só megízetlenül, mivel lehetne ízét visszaadni? Semmire sem való már, csak arra, hogy kidobják, és eltapossák az emberek.” (Mt 5,13-16)

Schlesinger Hanna
Tel Aviv

BACH KANTÁTÁINAK NYOMÁBAN

Sós könnyek patakjai

E nagyszabású, kétrészes kompozíció (*Mikor megsokasodtak bennem az én aggodásaim – Ich hatte viel Bekümmernis in meinem Herzen*, BWV 21) 1713/14-ben keletkezett, Lipcsében 1723. június 13-án hangzott el. A versek mellett, amelyeket valószínűleg Salomon Franck (1659–1725) írt, feltűnően sok Bibliából vett idézetet találunk. A kantáta fő üzenete: A keresztény ember ne aggodalmaskodjék, vessen minden gondját Jézusra. A só – a föld sója – e műben nem táplálékot ízesít, vagy valami romlandót tartósít, hanem a könnyekben oldódik fel. Néhány cseppnyi könnyben, amely – észre sem vesszük, de nap mint nap – segít tisztán látni; néhány csepp könnyben, amely kicsordul, de jó esetben hamar felszárad; „könnypatakokban”, amelyek „bánattengeré” duzzadva akár el is emészthetnek. De vajon lehet-e könnyek sója nélkül élni? Erre a kérdésre keres és ad választ e kantáta.

1. Sinfonia: Fájdalmas, lassú zenekari bevezetővel indul a kompozíció, ezzel meghatározva a kantáta első felében uralkodó alapérzelmét. Az oboa és az I. hegedű párbeszéde bár szomorú, de egyszerre vigasztaló is. (A mű a világhálón meghallgatható: <https://youtu.be/ln9MBa8IXV4>)

2. Kórus: A 94. zsoltár 19. verse szólal meg, amelyben az aggodalmak, gondok száma oly nagy, hogy súlyuk alatt az előadók alig tudják elkezdni a tételt; háromszor fognak a kezdésbe, háromszor – mintegy dadogva – hangzik el: „én” (*ich*) – ki is váltva a korabeli kritika rosszállását. Pedig a nehézkes kezdés érzékletesen ábrázolja a nyomasztó körülmények lelki hatását, a bizonytalanságot, megtorpanást. A folytatásban a szövegek folyton egymásra lépnek, egymásra torlódnak, nyilvánvalóan a sokasodó, szorongató gondokat festve. A tétel második része – a vigasztalások nyomán – élénk tempójává, örvendezővé válik: *Mikor megsokasodtak bennem az én aggodásaim: a te vigasztalásaid megvidámították az én lelkemet.*

3. Ária (szoprán): E megejtő szépségű, oboa által kísért tétel fájdalmas, szűk hangközökben nem szükölködő, kromatikus dallamai, sóhaj-motívumai maradéktalanul kifejezik a szöveg mély szomorúságát: *Sóhajok, könnyek, bánat, baj, Aggódó vágyak, félelem és halál! Marjak szorongó szívem, Nyomorúságot és fájdalmat érzek.*

4. Recitativo (tenor): A vonósok kísérik a szolista, elkeseredett, szemrehányó jajsavát, amelynek zenei kifejezői itt is főképpen a ritkán feloldódó, súrlódó disszonanciák: *Miért fordultál el, Istenem!/Inségemben,/Félelmemben és csüggedésemben/Teljesen tőlem?!/Ah! Nem ismered meg gyermeked?!/Ah! Nem hallod azok panaszát,/Kik veled/Szövetségben és hitben rokonok?!/Te voltál vidámságom,/És hozzám kegyetlen lettél;/Minden helyen téged kereslek,/Hívlak és hozzád kiáltom/Egyedül jajsavam és bánatom./Úgy tűnik most, mintha nem hallanád.*

5. Ária (tenor): Ezt a tételt is a vonósok kísérik. A vezető dallam apró sóhajmotívumokból bontakozik ki. E dallamfoszlányok – miközben a „könnypatakok” fodrozódását is láttatják – egyre nagyobb hullámgörbéket formázva, fenyegető viharra egyesülnek, s az ária gyors középső részében a „bánattenger” mélyére taszítanak a megrettent szólístát. A tenger legaljára süllyedést ereszkedő skála és riasztó, fals hangköz (az ördög „zenei névjegye”: egy tritónusz) érzékelteti: *Sós könnyek patakjai,/Árvizek zúgnak folyton fel s alá./Vihar és hullámok sebeznek,/És ez a bánattal teli tenger/Lelkem és életem akarja gyengíteni,/Árboc és horgony megtörni látszik,/Itt a mélybe süllyedek,/Ahol a pokol szakadékába látok.*

6. Kórus: Újabb zsolotárdézetet hallhatunk (42,5), amelynek minden egyes szakasza külön zenei kifejtést kap. A „nyughatatlanok lélek” például egészen különleges módon ábrázolódik: egy 5/4-es, sűrű kánonban ismétlődő motívumláncként, amely nem találja (hisz nem is találhatja) helyét a (számára túl szűk, illetve túl bő) 3/4-es ütemben. A tételt sűrű szövésű, nagyon következetes logikájú fuga zárja le: *Miért csüggedsz el lelkem és nyughatatlanokod bennem? Bizzál Istenben, mert még hálát adok én néki, hogy láthatom őt szabadítómként és Istenemként.*

7. Recitativo (szoprán, basszus): Két duettel, Jézus és a lélek párbeszédével indul a kantáta második része: (LÉLEK) *Ah, Jézus, nyugalmam,/Fényem, hol maradsz?* (JÉZUS) *Ó, lélek, lásd! Veled vagyok.* (LÉLEK) *Velem? Hiszen itt merő éjszaka van.* (JÉZUS) *Hű barátod vagyok, aki a sötétségben is óv, hol csupa gaz les rád.* (LÉLEK) *Törj keresztül hát vigaszod ragyogásával és fényével.* (JÉZUS) *Az óra jó már./S akkor küzdelmed koronája/Édes vigasz lesz majd neked.*

8. Ária (szoprán, basszus): Míg az előző tételben még csak az éjszaka miatt aggódott a lélek, most a haláltól és az örök kárhozattól retteg – Jézus nem győzi nyugtatni. A vita köztük, ahogy egymás szavába vágnak, ahogy „élet” és „halál”, „szereget” és „gyűlölet” említődik, szinte operai drámaiságot, szenvedélyességet kölcsönöz a kettősnek: (LÉLEK) *Jöjj, Jézusom, üdíts fel,* (JÉZUS) *Igen, jövök és felüdütelek téged* (LÉLEK) *És pillantásoddal örvendeztes meg.* (JÉZUS) *A kegyelem pillantásával.* (LÉLEK) *E léleknek* (JÉZUS) *Lelkednek* (LÉLEK) *Meg kell bálnia,* (JÉZUS) *Élnie kell,* (LÉLEK) *És nem élnie,* (JÉZUS) *És nem bálnia,* (LÉLEK) *És szerencsétlenség-barlangjában teljesen elkárhoznia.* (JÉZUS) *Itt a megváltás lesz örökséged e fájdalom-barlangból szabadulva.* (LÉLEK) *Lelkem örök nyomorúságban lebeg.* (JÉZUS) *Megváltást ad a szőlő leve.* (LÉLEK) *Igen, ah, igen, itt a kárhozat vár!* (JÉZUS) *Nem, ah, nem, kiválasztattál!* (LÉLEK) *Nem, ah, nem, gyűlölsz engem!* (JÉZUS) *Igen, ah, igen, szeretlek téged!* (LÉLEK) *Ah, Jézus, édesítsd meg lelkem és szívem!* (JÉZUS) *Távozzatok, ti gondok, tűnj el, te fájdalom!* (LÉLEK) *Jöjj, Jézusom, üdíts fel,* (JÉZUS) *Igen, jövök és felüdütelek téged* (LÉLEK) *És pillantásoddal örvendeztes meg.* (JÉZUS) *A kegyelem pillantásával.*

9. Kórus: Georg Neumark (1621–1681) *Wer nur den lieben Gott läßt walten* (Ki dolgát mind az Úrra hagyja) kezdetű koráljának két strófája hangzik el, a 2. versszakot a tenor, az 5. strófát a szoprán szólaltatja meg, a koráldallamot a többi szólam a 116. zsolotár 7. versére énekelt skálatémával szövi körbe: KÓRUS: *Légy újból nyugodt, lelkem, mert jól bánt veled az Úr! TENOR: Mit segítenek a nehéz gondok,/Mit segít jajsavunk, bánatunk?/Mit segít, ha minden reggel/Elsőhajtuk nagy bajunk?/Fájdalmunkat, keresztiunket/A bú által mi növeljük meg. SZOPRÁN: Ne gondold megpróbáltatásaid hevében /Hogy téged Isten elhagyott,/Hogy Istentől az, ki ül ölemben,/Csak jó szerencsét kap ott./Az eljövendő idő változtat ám sokat,/És végül mindenkit a célba juttat.*

10. Ária (tenor): Felszabadult, lelkendező ária üzi messze a gondokat: *Örvendj, lélek, örvendj, szív!/Most távozz, bánat, tűnj el, te kín!/Változz most könny tiszta borrá,/Panaszom ujjongássá!/A szeretet és vigasz legtisztább gyertyája/Ég és lángol lelkemben, keblemben,/Mert Jézus égi örömmel vigasztal engem.*

11. Kórus: A kompozíciót monumentális, diadalmas fuga zárja, amelynek szövege a *Jelenések könyvéből* való (5,12–13). A Bibliában jártas, korabeli, lipcsei hívó tudta, hogy aggodalmaira, félelmeire a végső, megnyugtató válasz – az evangéliumok mellett – éppen a *Jelenésekben* (21,4) olvasható: *„És az Isten eltöröl minden könnyet az ő szemeikről; és halál nem lesz többé; sem gyász, sem jajkiáltás, sem fájdalom nem lesz többé, mert az elsők elmúltak.”*

Méltó a megöletett Bárány, hogy vegyen erőt és gazdagságot és bölcsességet és hatalmasságot és tisztességet és dicsőséget és áldást. Áldás és tisztesség és dicsőség és hatalom a királyiszekben ülőnek és a Báránynak örökkön örökké. Amen. Alleluja!

Göncz Zoltán

HAVI ISTENTISZTELETI REND

2016 – A fény és a fényalapú technológiák nemzetközi éve
Az év igéje: *„Abogyan az anya vigasztalja fiát, úgy vigasztallak én titeket.” Ézsaiás 66,13*

AUGUSZTUS

Augusztus hónap igéje: *„Legyen bennetek só, és éljetekek békében egymással.” Márk 9,50/b*

ISTENTISZTELETEK		BIBLIAÓRÁK	
	<i>Igehely</i>		Téma: ... éljetekek békében ...
Augusztus 7. Szentháromság ünnepe utáni 11. vasárnap	<u>2Sámuel 12,1-15/a</u> <i>Lukács 18,9-14</i> <i>1Korinthus 15,1-11</i>	Első hét	<i>Békében magammal – „... elbocsátá az ő testvéreit, és mondta nekik: Ne háborogjatok az úton.” 1Mózes 45,24</i>
Augusztus 14. Szentháromság ünnepe utáni 12. vasárnap	<u>Márk 7,31-37</u> <i>Ézsaiás 29,17-24</i> <i>2Korinthus 3,4-11</i>	Második hét	<i>Békében másokkal – „... éljetekek békességben, akkor a szeretet és a békesség Istene veletek lesz.” 2Korinthus 13,11</i>
Augusztus 21. Szentháromság ünnepe utáni 13. vasárnap	<u>1Mózes 4,1-16</u> <i>Lukács 10,23-37</i> <i>Galata 3,15-22</i>	Harmadik hét	<i>Békében a vezetőikkel – „... akik előljáróitok az Úrban, ...” 1Thesszalónika 5,12-13</i>
Augusztus 28. Szentháromság ünnepe utáni 14. vasárnap	<u>Lukács 17,11-19</u> <i>1Mózes 28,10-22</i> <i>Galata 5,16-24</i>	Negyedik hét	<i>Békében Istennel – „...Krisztusért kérünk, béküljetekek meg az Istennel! ...” 2Korinthus 5,11-21</i>
		Ötödik hét	<i>Megbékélni az étellel – „... a kerék belezuhan a kútba. A por visszatér a földbe ...” Prédikátor 12,1-7</i>

HONLAPJAINK

Egyház központi: www.metegyhaz.hu

Békásmegyeri gyülekezet: www.megbekelestemplom.hu

Oltalom Karitatív Egyesület: www.oltalom.hu

Dankó utcai gyülekezet: www.lelkedsi.hu

Kispesti gyülekezet: www.meltosagnapja.hu

Wesley János Lelkészképző Főiskola: www.wesley.hu

Kisvárdai gyülekezet: www.galilea.hu

Nyíregyházi gyülekezet: www.metkapolna.hu

Wesley Stúdió: www.wesleystudio.hu

Szegedi gyülekezet: www.metszeged.hu

MARGÓ

Egy kis só történet és pár sóval kapcsolatos szólás, közmondás

*Mit látsz?- Eget, földet, csillagot,
Pap házánál galambot, sós kenyérbe harapok,
Tegyél le, mert meghalok.*
(Mondóka só törés közben)

A só törés elsősorban két, egyforma súlyú gyerek játéka. Háttal állnak egymásnak, karjukat könyökben egymásba fűzik, és egyikük meghajolva hátára emeli a másikat, aztán cserélnek, közben kiálthatják: „Sót vegyenek!” Régen a gyerekek azt is kiáltották játék közben, hogy „Só a lyukamba!”, arra utaltak ilyenkor, hogy játék közben elhagyják a helyüket: senki se gurítson labdát az ő kis földbe ástott gödrükbe; esetleg ne üljön senki a helyükre!

Amikor a *Katalinka szállj el* kezdetű, enyhén horrorisztikus népdalunkban a katicabogárkát többek között *sós-kútba* is vetik, akkor abból az következik, hogy külön kutakban tárolták a sót, amely értékes termék volt, ezért hosszú időn át csereárúként és fizetőeszközként használták. Természetesen van *Sóskút* nevű településünk is, Etyekhez közel.

A Kárpát-medence sában rendkívül gazdag, felbecsülhetetlen mennyiség van belőle, Magyarország és főleg Erdély igazi *só-nagybatalom* volt egészen a középkor végéig. Erdélyben a só a föld felszínén helyezkedik el, csodálatos látványt nyújtanak a kimagasló fehér ásványok, ezért nem is kellett ezeket felfedezni, csak fejteni és szállítani. 1092-ben külön említik a székely *sószállítókat* is. A bányák körül falvak keletkeztek, többségük királyi kiváltságot kapott. A székelyek szabad *sóbányászatát* és -kereskedelmét III. András magyar királytól Mátyásig többen is megerősítették, így a székely bárhová költözött, a magyar korona területén élvezhette a nemesi jogokat. A királyi Magyarországon a só termelése és árulása egyenesen a királynak fenntartott jog volt, sót a *sóhivatalok* olyan utasításokat is kaptak, hogy pénzbeli kifizetéseket is végezzenek. Amikor a só királyi ellenőrzés alá került, akkor rövid időn belül az állam bevételeinek 10%-a sóból származott.

Nyilvánvaló, hogy ha ilyen értékes a só, pláne, ha fizetőeszköz is, akkor természetesen *sóbáznaknak*, *sóhivataloknak* is kellett lenniük, amelyek hosszú virágkor után lassan-lassan megszűntek, maradékuk rövid életű és mini-

mális hatékonyságú volt, ám az emberek emlékezetében még egy ideig éltek, sót haszontalanságuk közmondásossá vált. Akit tehát elküldtek a sóhivatalba, olyan helyre irányítottak, ahol nem sok jó várt rá.

A só persze olyan értéket képviselt egykor, hogy a *só-várgás*, sót a *sóhajtás* szavaink is innen erednek.

Természetesen nem szeretjük a *sótlan* embereket, sót azt sem, ha valaminek nincs meg a *sava-borsa*, akkor annak éppen a lényege hiányzik, hiszen *sótlalan az a harag, amelytől senki sem fél*.

Ha valami nehéz, akkor *olyan nehéz, mint a só*, hiszen alig, vagy egyáltalán nem bírja azt az ember fölemelni. Ha *kidőlt a só*, akkor régebben azt mondták, hogy veszekedés lesz, esetleg még per is.

Ha valaki nem *sok sót eszik meg a másik mellett*, akkor nem tud kibontakozni, érdekeit nem tudja érvényesíteni, gyengének bizonyul. Ha valakinek *odaszóznak*, akkor az igen fájdalmas, de hogyha valamit *rásóznak*, az is kellemetlen. Ha azt mondjuk, hogy *sok szakács közt sós lesz a leves*, akkor az egyértelmű felelős hiányára utalunk. Hogy az emberek valahol egyformák, arra utal a *másutt is sóval sóznak*, vagy *sóval főznek* kifejezés, ám ha *kevés volt a sótartóban*, akkor az egyértelműen a szegénységet jelentette. Érdekes szólásunk a *sok só lében, kevés só asszonyban tűrhetetlen* kiszólás, ami azt jelenti, hogy a kedélytelen, fanyar, barátságtalan nők társasága épp annyira kellemetlen, mint amennyire nem szeretünk elsózott levest enni. Aki *sót vet a tűzre*, az csillapítja az indulatokat, békít, ha pedig két ember *egy són*, vagy *egy kenyéren* él, az vagy közös háztartást, vagy kenyeres pajtasságot, igen szoros barátságot jelent.

Elég *nehéz a só*, ha *drága*, azaz nehéz sora van a szegény embernek, ha drága pénz kell a *sóért* fizetnie, illetve megfordítva, *könnyű a só*, ha *olcsó*, illetve ha *olcsó a só*, nem *panaszkodnak a súlya miatt*. Ha *van só és paprika*, akkor szinte minden fűszer a rendelkezésünkre áll, elégedettek lehetünk.

Bereczky Géza

A legrégebb magyar ünnep. 25 esztendővel ezelőtt, az első szabad választáson létrejött országgyűlés 1991. március 5-i döntése a nemzeti ünnepek (március 15., augusztus 20., október 23.) közül Szent István napját emelte a Magyar Köztársaság hivatalos állami ünnepe rangjára.

ÉLET ÉS ÉTEL

SÓS PEREC
HOZZÁVALÓK 5 ADAGHOZ

a tésztához:
2,6 dl tej
2 teáskanál só
50 dkg finomliszt
1 teáskanál cukor
3 evőkanál napraforgó olaj
1 tasak instant élesztő

a percek főzéséhez:
1,5 evőkanál szóda bikarbóna
1,5 l víz

a percek megkenéséhez:
1 tojás

a sós öntethez
4 evőkanál finomliszt
2 evőkanál só
40 ml víz

ELKÉSZÍTÉS

1. A kenyér-sütőgéppel vagy kézzel megdagasztjuk a tészta hozzávalóit (a fent megadott sorrendben keverjük össze). A dagasztás után a tésztát 15 percig állni hagyjuk, majd 10 részre osztjuk. A részeket kinyújtjuk kb. fél méter hosszú kígyókra, és perceket formázunk belőlük.

2. Ezután a szóda bikarbónát kb. másfél liter vízzel egy nagy lábasban felforraljuk. A perceket a forrásban lévő vízbe tesszük, és mindkét oldalukat 15 másodpercig főzzük. Utána kiemeljük őket, tepsibe tesszük, és 10 percig pihentetjük.

3. A tojást felverjük, és megkenjük vele a perceket. Előmelegített sütőben, 200 fokon (hőlégkeveréssel) 12 percig sütjük.

4. A sós öntethez a lisztet a sóval és a vízzel elkeverjük. A perceket kivesszük a sütőből, megkenjük a sós öntettel, és visszatesszük a sütőbe 5 percre.

(Forrás: nosalty.hu)

Mégis honnan ered a perec? Erről megoszlanak a vélemények. Van, aki szerint német találmány, van aki szerint itáliai. A perec születéséről több legenda is kering. Egyesek szerint már az ókori Rómában ismert volt egy, a perechez hasonlatos tésztájú, kör alakú péksütemény, amit a karperecre emlékeztető alakja miatt *breceanak* neveztek. Ebből a szóból alakult ki később a német *Bretzel*, majd ennek folyományaként született meg a magyar *perec* szó.

Annyi bizonyos, hogy kör alakú péksütemény maradványokat találtak ókori sírokban. A kör a védelem, a tökéletesség, a teljeség szimbóluma szinte az egész világon. Feltehető, hogy – az említett szimbólóknak köszönhetően – ezek a kerek péksütemények áldozati ételként kezdték karrierjüket.

Más eredettörténet szerint a perec úgy született, hogy a VII. században egy itáliai szerzetes a buzgón imádkozó diákjait kezdte el megcsavart péksüteményekkel jutalmazni. A csavarintás jelképezte az imára kulcsolt kezét. A tésztának a beszédes *pretiolas*, azaz jutalom nevet adta.

A fennmaradt írásokból tudjuk, hogy a kora középkorban olyan népszerű volt ez a fajta pékáru, hogy a legtöbb kolostorban peracet kínáltak az étkezésekhez, kiváltképp a vacsorához. Mivel kolostorokban és főleg böjti időszakban készítették a peracet, így az alapanyagok között csak a liszt és a víz szerepelt. Tojást, zsírt és tejet ezek a pékáruk nem tartalmazhattak. Ahogy telt az idő, a perec úgy vált a nagyböjt és a húsvét szerves részévé. Sőt, bizonyos fejtegetések szerint a tészta hurkaiból kialakuló részek magát a Szentháromságot jelképezik.

A perec azonban nem csak a húsvétal kötött szoros kapcsolatot, hanem a pékmesterek jelképeként is egyre gyakrabban tűnt fel. A XII. századtól kezdve a legtöbb céhfirman és egyéb céhhez kötődő anyagon jelent meg a perec mint díszítő vagy azonosító szimbólum. A gótikus katedrálisok közül többen is található perec alakú díszítés, főleg ott, ahol a pékek céhe jelentős támogatással járult hozzá a templom építéséhez. A megboldogult pékmestereknek sokszor perecmotívummal gazdagított fejfát állítottak a sírkertekben.

A perec a magyar formavilágban feltehetőleg a honfoglalás környekén jelent meg. A X. századból származó melltűk és hajtűk mintái alapján a fonat már ismert volt. A pékmesterek XIII. században történő magyarországi megjelenését követően a perec formájú tészta is hamarosan megjelent. A kialakulóban lévő pékmesterség lassan tovább szakosodott, így jöttek létre a kenyérsütők, a zsemlekészítők és a perecre specializálódott mesterek. A XV. században aztán a perec a ragadványnevekben, családnevekben is utat talált magának.

(folytatás a 26. oldalon)

KITEKINTŐ

A só íze

Mivel a só ad ízt az ételnek, mindig azt hittem, hogy úgy kell a világ sójává válni, hogy valami ízt vigyünk a világba. Ne legyünk unalmasak. De sok ember van, aki nem unalmas, mégsem gondolnánk, hogy Jézus rájuk gondolt volna, amikor azt mondta, hogy „*ti vagytok a föld sója*”. De az ételnek biztosan köze van a só bibliai jelentéséhez, mert az azt jelenti, hogy olyannak kell lennünk a világ számára, mint amilyen a só az ételben.

Falun nőttem fel, minden évben volt disznóvágás. Ott láttam, hogy a húst jól beszózták, hogy elálljon, és meg ne romoljon. Miután a malacból kiment az élet, a húsa romlásnak indult volna a só nélkül. A bűnbeesés után megromlott a világ, és minden bizonytalán már régen elpusztult volna a só nélkül. A só tartja el, a só tartósítja, ahogyan a húst is a só tartósítja, és a só teszi fogyaszthatóvá. Jézus azt mondta, hogy ha a só megízetlenül, akkor nem való semmire, akkor kidobják és megtapossák az emberek. Mi a só íze? Mitől vagyunk mi a világ sói, ha azok vagyunk? Valószínű, hogy nem az emberi természetünkkel és az emberi képességeinkkel, ahogyan azt sokan hiszik. S ahogyan sokan fordítva azt hiszik magukról, hogy saját emberi képességeik és tulajdonságaik alapján nem lehetnek az a só, amiről Jézus beszél. Ők maguktól nem különleges emberek. Pál apostol ugyanis azt mondta, hogy a világ erőtleneit és nemteleneit hívta el az Isten, hogy erősekké és nemesekké tegye őket, de nem a világ szerint. Aki a világ szerint hiszi magát erősnek és nagynak, akinek nincs szüksége semmire, az nem só. Az alkalmatlan arra, hogy só legyen. A kevélysége akadályozza meg ebben, mert az a só, amiről Jézus beszél, nem belőlünk van, hanem kívülről, a mennyből száll alá. Más a földi só, más a mennyei só. Csak az aláztos ember képes arra, hogy önmagát megtagadja és megfeszítse, hogy önmagát semminek mondja, és ez teszi alkalmassá arra, hogy az Isten tűzzel sózza meg, és benne legyen a mennyei só íze. Ő maga pedig só legyen a világ számára. Isten így szégyeníti meg azokat, akik magukat valami soknak, erősnek és nemeseknek hiszik, mert az erőtleneket és nemteleneket náluk erősebbé és nemesebbé teszi. De nem a világ szerint, hanem a világnál magasabb szinten.

Sokszor hallani, amikor a világ szerint „nagy és erős” emberek azt mondják, hogy „gyenge emberek” fordulnak Istenhez, mert valami pótlékra van szükségük. Ezek az emberek a gyengeséget negatívumnak hiszik, és az aláztatot

keverik össze az emberi gyengeséggel, az önteltséget pedig az erényekkel. Aki bibliai értelemben gyenge, az a világ szerint gyenge, de valójában ő az erős. Aki bibliai értelemben magát „erősnek” tartja, aki a földi erejében, a maga képességeiben bízik, valójában nagyon gyenge ember. Amit ők „gyengeségnek” hisznek, az az aláztat: annak felismerése, hogy a tudásom, saját erőm és a képességeim nagyon végesek. Ennek felismerése nem önbizalomhiány, lelki gyengeség, hanem egy tisztánlátás, amely előfeltétele az Isten megismeréséhez szükséges aláztatnak. Jézus azt mondta, hogy minden hívő tűzzel sóztatik meg. Ez olyan tűz, amely nem égeti el az embert. Olyan a hívő, mint az égő csipkebokor, amely égett, de nem égett el. Ez az Isten jelenléte, a Szentlélek bennünk levő tüze. Nem mi leszünk „tüzesek”, mint az ordibáló tévéprédikátorok, hanem a Szentlélek tüze ég bennünk. Ez a tűz tesz sóvá bennünket. Ez a tűz elégeti és megemészti a magában bízó földi „erős” embert, de az istenfélő, aláztos hívőt, aki magára veszi az ő keresztyét, aki semminek tartja magát, és megváltik minden földi javától, ami az embereknek fontos, azt nem égeti el, hanem megtisztítja, és a föld sójává teszi.

Mit csinál a só? A só tartósít, ezért az örök szövetség jelképe is. Mit csinál a só, ha a húst megsózzák vele? Semmit. Csak van. Olyan tulajdonsága van, hogy csupán a létezésével a környezetében megállítja és megakadályozza a romlást. Vannak, akik azt hiszik, hogy mivel továbbra sem rendelkeznek különleges képességgel, ők nem alkalmasak a só szerepére. Mások túlságosan buzgólkodnak, hogy igazán sónak látszanak, és sók legyenek, de amikor Isten sójához a saját emberi természetüket próbálják hozzátenni, a só ízetlenebbé válik, végül akár meg is ízetlenül lehet. Az ilyet megérzi a világ, kidobja azt, és megtapossák az emberek.

De mégis, milyen a só íze? A só Isten jelenléte a világban általunk. Amilyen az Isten, olyan a só. Isten szent, Isten igaz, Isten kegyelmes, Isten bölcs, Isten jó, Isten a szeretet, és nem úgy szeret, ahogy a világ szeret, Isten az igazság, Isten a hűség, a szelídség, a türelem, a békesség, az önfeláldozás. Ha Isten él bennünk, ha engedjük, hogy a Szentlélek tüze megsózzon minket, akkor ilyenek leszünk, és a bennünk levő isteni természet sózza, tartósítja a világot, akadályozza a világ romlását. Mindez annyira más, mint a világ, annyira éppen ellenkezője annak, amit a világ jónak, szépnek és nagynak gondol, hogy ez azonnal látható, érezhető különbség. Ha valaki nem tesz a világ szerint nagy dol-

gokat, csak van, és a mindennapjaiban az igazság, a szentség, a jóság, a kegyelem, a türelem, az isteni szeretet nyilvánul meg benne, akkor ő só. Ha nem mond nagy vicceket, és nem annyira szórakoztató, akkor is só. De Isten humort is, bölcsességet is adhat, ám a só íze a Szentlélek gyümölcsei, az isteni természet, az Isten országának a földi jelenléte, amely nem látható módon jön el, hanem bennünk van. Jézus a Máté evangéliumában a hegyi beszédben beszél a sóról, és maga a hegyi beszéd a só ízéről szól. Lukács evangéliumában a feltételt mondja el, hogyan lehetünk a világ sói: „*azért valaki közületek búcsút nem vesz minden javaitól, nem lehet az én tanítványom*” (Lukács 14,33). Aki meg nem tagadja önmagát is, meg nem gyűlöli a maga lelkét is, az nem méltó hozzá. Ez aláztat, az önátadás, önmagunk mint

áldozat átadása Istennek a sószövetségre. Majd Máté evangéliumában, a hegyi beszédben elmondja, milyen a só. S ha ilyenek vagyunk, az majd indít bennünket arra, hogy mit cselekedjünk. Ne a magunk akaratát tegyük, ne a magunk dicsőségét keressük, hanem a hit cselekedetét tegyük, amire pedig a Szentlélek indít. Aki nem szereti az ellenségét, aki nem áldja, hanem átkozza, aki kincseket gyűjt a földön, aki önmagát felmagasztalja, akinek a szíve nem tiszta, aki nem könyörül a nyomorult emberen, az higgye magát bármilyen nagynak, nem sója ennek a világnak, sem a földre, sem a trágyára nem alkalmas, mondja Jézus.

Legyen bennünk só. Az Isten sója. S akkor mi is só leszünk.

Bartus László

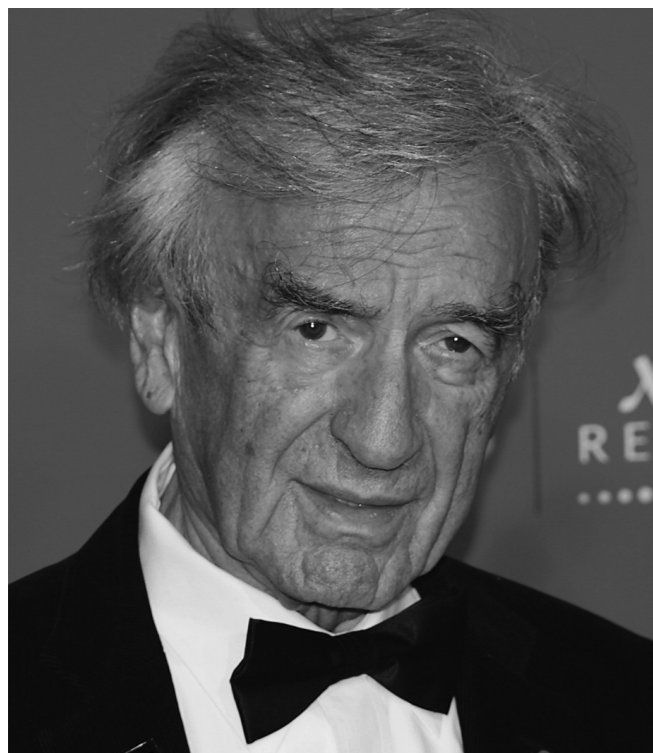
A császár új ruhája (Hitépítő irodalom)

Mindnyájan ismerjük ezt a csodálatos történetet. A gyerekek szívesen hallgatják a mesét a gazdag ország uralkodójáról, akihez egy nap három szabó toppant be, akik azt állították, olyan ruhát tudnak varrni, mely csak az okos emberek számára látható. A bolondok azonban nem láthatják. A király kapott az ötleten, és mindjárt megbízta a szabókat, hogy varrjanak neki ilyent. Sok pénzt adott nekik, és mindent a rendelkezésükre bocsátott, amit csak kértek: ékszerket, selymet, bársonyt és más drága holmit – amire szükségük volt. A szabók látszólag éjjel-nappal dolgoztak. A műhelyben mindig égett a lámpa, és a mozgó mesterek árnyéka rávetődött a függönyökre. Úgy tettek, mintha szorgalmasan dolgoznának, és a szép ruhákat szabnák-varrnák. A császár egyre érdeklődött, mikor lesz kész végre a ruha, de minden alkalommal azt a választ kapta, hogy legyen türelemmel. Egyre nagyobb összegeket kellett fizetnie, és egyre türelmetlenebb lett. Végre eljött a nap, mikor elkészültek a ruhák. A császár megérkezett a próbára, és a szabók úgy tettek, mintha magasra tartanak a pompás darabokat. Valójában persze semmi sem volt a kezükben. A császár semmit sem látott, de nem merete bevallani, mert mindenki tudta, hogy ezek a ruhák a buta emberek számára láthatatlanok, és csak az okosak láthatják. Ezért hát úgy tett, mintha lelkesen csodálná az új ruhadarabokat. Az udvarban mindenki hasonlóan nyilatkozott, senki nem akarta elismerni, hogy valójában semmit sem lát. Kihirdették, hogy nagy felvonulás lesz, és az alattvalók kitódultak az utcákra. A császár büszkén vonult a csupán képzeletében létező ruhában. Mindenki tapsolt és az emberek harsányan éljeneztek a császár csodálatos ruháját. Végül egy kisfiú szájából feltört a kiáltás: „De hiszen a császáron nincs is ruha! Csak az alsónemű van rajta!” Az anya megpróbálta elhallgatni a fiút, de a gyerek egyre csak kiáltozta, hogy a császáron nincs semmi. Végül mások is elismerték, hogy nincs is a császáron ruha. A hír futótűzként terjedt, és csakhamar kiderült, hogy mindnyájukat bolondnak tartották. Legkínosabban persze a császár érezte magát. Gyorsan elküldte a katonáit, hogy fogják le a szabókat. De kiderült, hogy a három csaló a kincsekkel már elhagyta az országot. Gyakran megkérdem magamtól, hogy az egyházban hányan és hányan csak megjártassák a hitet vagy különböző hit-tapasztalatokat, mert attól félnek, hogyan reagálnának mások, ha őszinték lennének. Ez a kérdés mindig felmerül bennem, ha arról hallok, hogy az emberek milyen érzéseket vagy élményeket élnek át imádságban. Talán csak nem merik beismerni, hogy a valóságban semmilyen meg tapasztalásuk nem volt. A hit azzal kezdődik, hogy őszintén beismerjük, kik vagyunk, hogyan állunk, és hogy valójában milyen az életünk.

Ne mondjon neki semmit!

Van egy történet, amely egy férfiről szól, aki rendszeresen teljesen leitta magát a kocsmában, majd hazatértorgott – felesége legnagyobb bánatára. Egy nap is részegen tért haza, és a konyhában elhányta magát. A feleségnek elege lett. Felhívta a lelkészét, aki azonnal jött is. Felsegítették az ittas férfit az emeletre, és ágyba fektették. Majd a lelkész így imádkozott: „Drága Urunk, látod, mi történt, hogy... ma este olyan részeg, hogy mindent kihányt...” A férfi félbeszakította a lelkészt és ezt dadogta: „Ne mondja neki, hogy berúgtam! Mondja azt, hogy rosszul vagyok!” Ő, milyen bolondok vagyunk mi, halandók! Valóban azt hisszük, hogy a Mindenható előtt megjártasszuk magunkat? Talán néhány embert megteveszthetünk, de Isten töviről hegyire ismer minket, minden ráncunkat és szeplőnket.

ÉLET ÉS IRODALOM

Elie Wiesel (1928–2016)

2016. július 2-án, életének 87. évében elhunyt Elie Wiesel (Eliezer Wiesel) erdélyi, máramarosszigeti születésű, magyar származású zsidó író, politikai aktivista, egyetemi tanár, holokauszt-túlélő.

Ötvenhét könyvet írt. Leghíresebb műve *Az éjszaka*, amely a náci koncentrációs táborokban szerzett élményein alapul. Harminc esztendeje, 1986-ban *Nobel-békedíjat* kapott. Akkori méltatásában a norvég Nobel-díj bizottság az „emberiség hívívójének” nevezte, megjegyezve, hogy a „Hitler halál-táboraiiban történt teljes megalázottság megtapasztalásának és az emberiség semmibe vevésének” feldolgozására irányuló küzdelmei, valamint a „béke érdekében végzett gyakorlati munkája” mind „a béke, a jóvátétel, a megbékélés és az emberi méltóság” erőteljes üzenetét közvetíti az emberiség felé. Wiesel használta először a „holokauszt” kifejezést a mai értelmében.

2009-ben látogatott utoljára Magyarországra, nagy nyilvánosság előtt előadást tartott, illetve felszólalt a parlamentben is. 2012-ben lemondott a *Magyar Köztársasági Érdemrend nagykeresztje* kitüntetéséről, tiltakozásul a nyilas eszméket valló erdélyi író, *Nyíró József* újratemetési kísérlete miatt.

Elie Wiesel: *Az éjszaka* (részlet)

Amikor az egyik nap visszatértünk munkánkból, gyülekezőhelyünkön három akasztófát láttunk.
 – Sorakozó! – hangzott a vezényszó.

Köröskörül az SS fegyőrök fenyegető géppisztolyaikkal, – a mindennapi szokásos ceremónia. Ekkor három megbilincselte halálraítélt pillantottunk meg. Köztük volt a kis „Pipel” is, a „szomorú-szemű angyal” ...

A három elítélt az akasztófa alá állt. Egyszerre három nyakba vetettek hurkot a pribékek.

– Éljen a szabadság! – kiáltotta a két felnőtt elítélt. A gyermek hallgatott.

– Hol van az Isten, hol van? – kérdezte valaki mögöttem.

A táborparancsnok jelzésére végrehajtották az ítéletet.

A tábor teljes némaságba burkolódzott. A Nap leereszkedett a látóhatár mögé.

– Le a sapkákkal! – üvöltötte a táborparancsnok. Rekedten szólt a hangja. Sírtunk.

– Fel a sapkákkal!

Aztán elkezdődött az elvonulás. A két felnőtt már nem élt. Megdagadt nyelvük kékesen lógott ki szájukból. De a harmadik körtél mozdulatlanul lógott: a könnyű testű fiúcska még élt... Több mint fél óra hosszat lógott még az akasztófán. Szemünk látára zajlott le szörnyű haláltusája. Az arcába kellett néznünk. Élt még, amikor elhaladtam előtte. Mögöttem újra elhangzott az előbbi kérdés:

– Hol van az Isten?

Magamban pedig a következő választ hallottam: „Hol van? Ott, – ott lóg az akasztófán...”

(Forrás: Boff: A Miatyánk)

A kép forrása: David Shankbone - Own work, CC BY 3.0, <https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=19251042>

1526. augusztus 29-én zajlott le a Magyar Királyság és az Oszmán Birodalom hadai között, magyar vereséggel. A Mohács határában megvívott csatát a későbbi történetírásunk úgy emlegette mint „nemzeti nagylétünk nagy temetőjét”. Valószínűleg a mohácsi csata a magyar hadtörténet legtöbbet emlegetett ütközete.

Esterházy Péter (1950–2016)

2016. július 14-én elhunyt Esterházy Péter, hosszan tartó, súlyos betegség után.

Budapesten született 1950. április 14-én. A hetvenes években indult írónemzedék jelentős tagja volt. Szellemi elődeit a Nyugat–Újhold (Kosztolányi–Ottlik) vonalon jelölte ki. Műveiben a posztmodern próza számos sajátossága fellelhető (idézet- és utalástechnika, önreferencialitás, metanyelvi kiszólások stb.). Munkásságát két fő műve tagolja három részre: a *Termelési-regény (kisszeregény)* (1979), ez az ironikus-szatirikus kettős regény emelte Esterházy Pétert a magyar irodalom élvonalába; illetve a *Harmonia caelestis* (2000), mely továbbra is szövegdarabokat, családtagokat, hagyományokat kelt életre – az ismétlődés legkülönbözőbb alakzataiban. Könyvei szinte a világ minden nagyobb nyelvén olvashatók.

Esterházy Péter: *A szavak csodálatos életéből* (részlet)

A mai olvasó olykor ingerülten elégedetlen a mai irodalommal. Hol a történet, hol vannak a szerethető figurák, hol az élet? Ha harc, hát legyen harc, én is olvasó vagyok, én meg az olvasóval vagyok elégedetlen.

Amit a bestsellerlisták mutatnak, az nem az értékrend hiánya, ennél gyökeresebb a változás. Mert ha ennyi volna, az azt jelentené, van ez a rend, tudunk róla, elfogadjuk, csak itt nem érvényesül. Az új jelenség, azt hiszem, az, hogy nincs konszenzus az értékeket illetően. Te Mozartot tartod jónak, én Salierit, és akkor mi van?! Ezt most nem részletezem, de hatékonyan tudnám magam alatt vágni a katedrát.

Nincs történet? Nincs íve az elbeszéléseinknek? Hát mért nem tetszik olyan életet élni, amelynek íve van? Rajzolom. A-tól B-ig, és balad és rendben és lineárisan. És mért tetszik események helyett események valószínűségével dolgozni, és mért tetszik összevissza beszélni a fényről, hol azt állítván és bizonyítván, hogy az hullám természetű, hol meg azt, hogy részecske, és mért tetszik sunnyogni, ha valaki egyszerre szeretné tudni egy elemi részecske helyét és sebességét, és mért tetszik faksznizni az idővel is annyit, relatíve sokat?

Méért tetszik pszichoanalitikushoz járni, vagyis méért tetszik lábjegyzetelni a saját életét, méért tetszik álddígálni a saját élete mellett, méért nem tetszik átélni, méért csak reflektálni, reflektálni? Méért nem tetszik elfeledkezni az életről, épp azáltal, hogy élni tetszik?

Méért tetszik folyton rohanni? Méért nem tetszik egy aranykorban élni?

Méért tetszik újra meg újra új életet kezdeni, méért nem tetszik tudomásul venni, hogy egy életünk van, méért nem tetszik tudni, hogy egy életem, egy halálom, mégis megpróbálom, méért nem tetszik...

Anyám pedig azt mondta, hogy tetszikezni pedig nem tetszikezik az ember, fiam. Mire én mélyen a szemébe néztem, bárhol a világban föl ismerem ezt a kékes szürkét, mintha könny csillant volna, ez most hogy jön ide, és azt mondtam:

*Irgalom, édesanyám, mama, nézd, jaj,
 kész ez a Zelőadás is.*

Köszönöm a figyelmüket.

(Forrás: <https://pim.hu/>)

A kép forrása: Csigó László fotóművész - Körkép antológia-sorozat, CC BY-SA 3.0, <https://hu.wikipedia.org/w/index.php?curid=1371118>

EGYPERCES ÁHÍTATOK

Egyperces áhítat minden napra

Augusztus 1. hétfő.

„Ezt mondja az Úr: Átkozott az a férfi, aki emberben bíz, és testi erőre támaszkodik, az Úrtól pedig elfordul szíve! Olyan lesz, mint bokor a pusztában: nem remélhet a jövőtől semmi jót. Kövek között tengődik a pusztában, a szikes, lakatlan földön.” (Jeremiás 17,5-6)

A próbák idején erős a kísértés, hogy minden emberi részvétet és segítséget megragadjunk. Józsefnek azért kellett további két évet csalódottan a börtönben töltenie, hogy véglegesen megtanulja, nem embereken múlik a sorsunk. Mózesnek erről negyven éven át kellett elmélkednie. Azt is tisztázni kellett magában, hogy nem ő a megoldás elnyomott népe számára, hanem az Úr, akinek természetesen lehet majd akár ő is az eszköze. De csak úgy, ahogy az ő kezében a bot. Az erről megfelelő férfi reménytelen és tétlen magányban tengődik, mindig készülve a nagy feladatra, de elpazarolva az egész életet.

Augusztus 2. kedd.

„Ki engedte szabadon a vadzamarat, ki oldozta el a zebra kötelét? A pusztát rendelttem otthonává, lakóhelyévé a szikes földet. Kineveti a városi sokadalmat, nem hallja a hajcsár kiáltását.” (Jób 39,5-6)

A vadzamar és a zebra a szabadság nagyszerűségére és isteni ajándékára irányítják figyelmünket. De talán arra is, hogy tiszteljük a másik szabadságát, akkor is, ha az ő függetlenségük alkalmilag a mienknél lényegesen nagyobb...

Augusztus 3. szerda

„Így küldte el testvéreit, és azok elmentek. De ezt mondta nekik: Ne civakodjatok az úton!” (1Mózes 45,24)

Sok éves cinkos hallgatás után, a hosszú hazafelé vezető úton a testvéreknek volt mondanivalójuk egymás számára. Úgy képelem, hogy keresték a felelőst a hajdani, testvérükkel szembeni gaztett miatt. Az ember nagyon nehezen tudja kimondani: vétkeztem. Hamarabb tartja áldozatát felelősnek a megtörténtekért, mint magát. De úgy is érthetjük József szavait, hogy „végre rálatálatok a

helyes útra. Ne hagyjátok magatokat indulataitok, régi természetetek ösztönzésének engedve a helyes iránytól eltéríteni!”

Augusztus 4. csütörtök

„Így pusztította el azokat a városokat és azt az egész környéket, a városok egész lakosságát, sőt a föld növényzetét is. Lót felesége azonban, aki mögötte ment, közben hátranézett, és sóbálvánnyá vált.” (1Mózes 19,25-26)

Sodomát, Gomorát és a környező településeket Isten jogos ítélete miatt elpusztította egy természeti csapás. Csak néhányan, a Lót házaspár és két felnőtt hajadon lányuk menekült meg. Az angyalok intették őket, hogy hátra nem nézve meneküljenek. Lót feleségét visszahúzta a szíve és jólétét féltő, kétségbeesett sóvár vágyakozása. Lehetett volna „só” a hitetlen pogány környezetben, de így sóbálvánnyá vált. Isten kegyelméből kijöhetett a veszendő világ beomlott tegnapijából. Mégsem érkezett meg az újrakezdés, az új élet holnapjába.

Augusztus 5. péntek

„Hallottam Móáb gyalázkodását és Ammón fiainak káromló szavait, amelyekkel gyalázták népemet, és területének rovására terjeszkedtek. Ezért életemre mondom – így szól a Seregek Ura, Izrael Istene –, hogy úgy jár Móáb, mint Sodoma, Ammón fiai pedig, mint Gomora. Csalános terület lesz, sós gödör és pusztaság örökre. Kifosztja őket népem maradéka, és birtokukat elfoglalja megmaradt népem.” (Zofóniás 2,8-9)

Egy adott történelmi pillanatban Móáb és Ammón népe látszólag sikeresebb volt Izraelnél. Ki is használták ezt a helyzetet. Szavaikkal megalázták és gyalázták Isten népét. Sőt, hatalmi helyzetükkel visszaélve elvették a vert helyzetben lévők földjeit, értékeit. Senki és semmi nem állhatott meg előttük. Elfelejtették – és utódaik sem tartják eszükben –, hogy az Úr soha nem áll a zsákmányszerző zsarnokok oldalára, a rablott javak pedig egyszer visszakerülnek jogos tulajdonosaikhoz. Építményeik, ligeteik pedig úgy járnak, mint amilyenné ők tették mások birtokát.

A közhiedelemmel ellentétben nem csak a tengeri só származik a tengerből. Eredetileg a bányászott só is tengeri só volt, csak az idők során kiszáradt tengerek üledékében halmozódott fel, és hegyek kövezetébe-tömörült. Ebből nyerik ki a kősó vagy asztali só néven ismert ásványt.

Augusztus 6. szombat

„Ezt mondta nekem: Ez a víz a keleti vidék felé tart, az Arabá-völgyben folyik tovább, és a tengerbe ömlik, a sóssá vált tengerbe, és meggyógyul tőle a víz. Élni fog benne mindenféle élőlény, csak úgy nyüzsögnek majd, és ahová csak eljut a patak, igen sok hal lesz. Eljut oda ez a víz, és meggyógyul. Élni fog benne minden, ahová csak eljut a patak.” (Ezékiel 47,8-9)

A templom küszöbe alól kiáradó patakról beszél az Úr szavai nyomán a próféta. Isten gyógyító, életre keltő hatalmának semmi és senki ellene nem állhat. A Mindenható gyógyítani akar és életre hív. Az ember rosszul gazdálkodott a birtokába adott földdel, és hatalmi helyzetével az élővilággal, de embertársaival szemben is. Az Úr azonban végül mindent meggyógyít és életre kelt.

Augusztus 7. vasárnap

„Két ember ment fel a templomba imádkozni: az egyik fari-zeus, a másik vámszedő. ... Mondom nektek, ez megigazulva ment haza, nem úgy, mint amaz. Mert aki felmagasztalja magát, megaláztatik, aki pedig megalázza magát, felmagasztaltatik.” (Lukács 18,10.14)

Ismerjük a Jézus által ellesett epizódot. Az előbbi arra törekedett, hogy találjon olyanokat, akikhez viszonyítva a maga mértéke szerint, és saját értékelése szerint igaznak tekinthető. A másik csak magába tekintett, és megértette, hogy egyedül Isten irgalmában reménykedhet. Akarod-e, hogy hamis önimádat helyett az Úr elismerése minősítsen?

Augusztus 8. hétfő

„De a posványai és a mocsarai nem gyógyulnak meg, hogy sót adhassanak.” (Ezékiel 47,11)

Ma ismét visszatérünk a templomból fakadó forráshoz. Ez az élő víz mindent meggyógyít. Vagy mégse? A pocsolya a fertő elretentő mementója marad. Volna sója is, de az is szennyezett. Nem alkalmas fogyasztásra, és mindazon áldások közvetítésére, melyek ezt a nemes ásványt nélkülözhetetlenné teszik. Engedd, hogy ez a gyógyító folyamleted minden területét átjárhassa!

Augusztus 9. kedd

„Minden ételáldozatodat sózd meg. Ne hagyd le ételáldozatodról Istened szövetségének a sóját. Minden áldozatot sóval mutass be.” (3Mózes 2,13)

A sótlan étel élvezhetetlen. Az áldozatból sem maradhat ki ez az íz. De mi is ez valójában? Az Istennek való teljes odaadás együtt a felebaráttal szembeni egyértelmű igazságossággal, béketörekvéssel és szolidaritással. Az áldozat (még az önfeláldozás is) e nélkül Isten számára ízetlen, „fogyaszthatatlan”, mit sem ér.

Augusztus 10. szerda

„Végül, testvéreim, örüljétek, állítsátok helyre a jó rendet magatok között, fogadjátok el az intést, jussatok egyetértésre, éljétek békeességben, akkor a szeretet és a békeesség Istene veletek lesz.” (2Korinthus 13,11)

Úgy képzeljük, hogy Isten mindenütt jelen van. Bizonyos mértékig ez helyes feltevés, mert hol lenne olyan hely e világon, amit ki nem tölt az Ő teremtő valósága. De szívesen van-e közöttünk mindenhol? Az apostol arra bátorít bennünket, hogy ne sajnáljuk az időt és fáradságot a békeesség Istenének megfelelő légkör kialakítására.

Augusztus 11. csütörtök

„Egyszer a városbeliek ezt mondták Elizeusnak: Uram, magad is látod, hogy ez a város jó lakóhely, de a vize rossz, és a földje terméketlen. Erre ő így felelt: Hozzatok ide egy új tálat, és tegyetek bele sót! Oda is vitték neki. Ő pedig kiment a víz forrásához, sót dobott bele, és ezt mondta: Így szól az Úr: Meggyógyítom ezt a vizet, nem okoz több halált és terméketlenséget. És a víz meggyógyult, így van ez még ma is, Elizeus szava szerint, amelyet kimondott.” (2Királyok 2,19-22)

A világ tisztában van vele, hogy miben is szenved igazán hiányt. Ezért sóvárogja az Isten fiainak megjelenését (Róma 8,19). Kérdés, hogy képesek vagyunk-e a város panaszt megérteni, megtisztított (új) tálként gyógyító sót felkínálni, és Isten ígéreteit meggyőzően közvetíteni, megvallani.

Augusztus 12. péntek

„Ilyen volt a születésed: Amikor megszületél, nem kötötték el a köldökszinórodát, nem mostak tisztára vízzel, nem dörzsölték le sóval, pólyába sem tettek.” (Ezékiel 16,4)

A különös, korabeli szülészeti eljárás a gondosság és szeretet nélkülözhetetlen jele. Ám akkor is, mint ma, voltak nem várt és szeretetlenül fogadott újszülöttek. Ilyennek láttatja az Úr a próféta szemléletes képével választott népét is. Senkinek sem kellett, még szülőanyja se szerette. Az első pillanattól kezdve elhanyagolták. Csak az Úrra számíthatott. És ő megváltotta, örökkévaló szeretettel szerette, magának ismerte el (örökre fogadta). Lehet részünkről az ilyen tapasztalat viszonzása a hűtlenség!?

Augusztus 13. szombat

„Mert majd minden ember tüzzel sózatik meg.” (Márk 9,49)

A tűz és a só itt a megtisztítás eszközei. Nem kell ezektől senkit sem féltetni. Az Úr tüze – Jézus bizonyágtétele szerint – csak a salaktól, az értéktelen kísérő elemektől szabadít meg. Az (örök)élet ízével akar Megváltó Urad megajándékozni. Engedd át magad bizalommal ennek az újáteremtésnek!

A tengeri sóként árult terméket közvetlenül a tengervizből, lepárlással nyerik. A finomítás során a só elveszíti eredeti szürkés színét és durva, szemcsés állagát. Ez nem javít a beltartalmán, sőt kedvezőtlen is lehet, csupán esztétikailag találhatjuk vonzóbbnak.

Augusztus 14. vasárnap

„Már csak kevés idő van hátra, és a Libánon kertté válik, a kert pedig erdőnek látszik. Azon a napon a süketek is meghallják az írás szavait, a vakok szemei pedig látni fognak a homály és sötétség után.” (Ézsaiás 29,17)

Uram, csak neked van hatalmad ahhoz ebben az elvadult, letarolt kertben, a vakok és siketek között, hogy elúzd a lelki-szellemi homályt, sötétséget és újra reményt, célt adj nekünk. Azt üzened, hogy ennek beteljesüléséhez „már csak kevés idő van hátra”? Köszönöm, köszönöm Uram! Adj erőt nekünk addig, hogy kitarthassunk!

Augusztus 15. hétfő

„Most azért tudtára adjuk a királynak, hogy ha ez a város felépül, és a várfalak elkészülnek, akkor nem fognak többé adót, beszolgáltatást és vámot fizetni, és így kár éri majd a királyi kincstárat. Mivel pedig mi a palota sójával sózunk, és nem illik elnéznünk, hogy becsapják a királyt, ezért küldtük ezt a jelentést a királynak.” (Ezsdrás 4,13-14)

Álnok talp(és só)nyalók mindig éltek e földön, akik azzal leplezték az Isten népe, az igazak elleni gyűlöletüket és megsemmisítő szándékaikat, hogy a haza adóbevételeit, törvényeit és az első számú vezető érdekeit féltették. Hadd bátorítson azonban Ezsdrás, Nehémiás és társaik példája, akiket semmiféle intrika és ijesztés nem tarthattott vissza attól, hogy az Úr házát és a szeretett várost romjaiból újjáépítsék.

Augusztus 16. kedd

„Megezik-e az izetlen ételt sótlanul, vagy van-e íze a nyers tojásnak? Érintésétől is iszonyodom: olyan az, mint a romlott étel.” (Jób 6,6-7)

Jób összetett szenvedése ismert a bibliaolvasó ember előtt. Azt is tudjuk, hogy kegyes barátai mindent elkövettek annak érdekében, hogy bűnbánatra sarkallják, megtérítsék. Talán ez a szolidaritás, néma együttérzés helyetti kegyes kioktatás az a bizonyos, ehetetlen nyers tojás. Hányszor szólunk bele hívő fensőbbességességgel szenvedő embertársaink meg nem értett életébe!? Pedig az Úr nem ezt várta, hanem hogy a szívből jövő együttérzés ölelő csendjének legalább egy csipetnyi sójával tegyük emészthetővé a másik próbatételét.

Augusztus 17. szerda

„Kérünk titeket, testvéreink, hogy becsüljétek meg azokat, akik fáradoznak közöttetek, akik előljáróitok az Úrban, és intenek titeket. Munkájukért nagyon becsüljétek és szeressétek őket! Éljetek egymással békességben!” (1Thesszalonika 5,12-13)

Nagy kísértése a hívő embernek, hogy előljáróit bírálgassa, hibáit kipellengérezze. Sajnos ez alól az apostolok sem jelentettek kivételt. Talán csak Júdás árulása, Péter tagadása

és a Mester megrendítő halála ébresztette fel őket. Bizony, nemcsak bűneinkből, hanem az igaz ember bukását remélő és engedetlenségre hajló dacos természetünkől is meg kell térnünk. Különben széthull, és a gonosz martaléka lesz közösségünk!

Augusztus 18. csütörtök

„Jó a só, de ha elveszti az ízét, hogyan tudják azt visszaadni? Sem a földre, sem a trágyadombra nem való: tebát kidobják. Akinek van füle a hallásra, hallja!” (Lukács 14,34-35)

Régen tisztítatlan és finomítatlan sót használtak. Bele-belemártották a levesbe, majd kivették. Egy idő után a finom közet kiolvadt, és csak a szennyeződés, az íze-vesztett salak maradt. Legfeljebb út-feltöltési törmelékként hasznosulhatott volna, de csekély volta miatt ennyi figyelmet sem szenteltek neki. Hadd távolítsa el az Úr a salakot, és maradjon tisztán (míg szolgálatát be nem végzi) a só!

Augusztus 19. péntek

„Ti vagytok a föld sója.” (Máté 5,13a)

A Mester annyi érdekes hasonlattal élt. Vajon bennünket mihez hasonlít – gondolták a tanítványok. Ha Péter kőszikla, mi sem lehetünk kisebb értékűek. „Ti vagytok a föld sója” – mondta nekik az Úr. De ezt csak akkor kezdték érteni és értékelni, amikor az az üzenet is világos értelmet nyert, hogy „aki meg akarja tartani az életét, elveszti azt, valaki pedig elveszti énérettem és az evangéliumért, az megtalálja.” (Márk 8,35)

Augusztus 20. szombat

„Beszédetek legyen mindenkor kedves, sóval fűszerezett, hogy így mindenkinek helyesen tudjatok felelni.” (Kolossé 4,6)

A bizonyágtétellel kapcsolatban is fontos figyelmeztetés, hogy az ne legyen arrogáns, leíró, kioktató, hanem mint Jézusé, kedves, a döntés jogát a hallgatóra bízó, és a helyes választ emészthető módon magába rejtő lelki táplálék.

Augusztus 21. vasárnap

„Tanítványaihoz fordult, és nekik külön ezt mondta: Boldog az a szem, amely látja, amit ti láttok. Mert mondom nektek: sok próféta és király szerette volna látni azt, amit ti láttok, de nem látták, és hallani azt, amit ti hallotok, de nem hallották.” (Lukács 10,23-24)

A vakság nem a világ fogyatékosága, hanem a tanítványé. Figyelmeztetni kell, hogy a megváltás teremtés óta várt csodája a szeme előtt bontakozik ki. Tekintsd a te idődet kivételesen csodás üdvtörténeti pillanatnak. Egyedi dolgok tanúja vagy eszköze lehetsz. Csak járj nyitott szemmel, nyitott füllel, nyitott szívvel és nyitott kézzel. Boldog leszel...

Az egyszerű asztali só csak nátrium-kloridból áll, esetleg jóddal dúsítva, és kevés tapadásgátló anyaggal kiegészítve. Ha ezt fogyasztod, szervezeted kevés értékes ásványi anyaghoz jut. Olyan sófajtákat érdemes vásárolnod, amelyek a természetben előforduló ásványi anyagok, nyomelemek széles skáláját tartalmazzák.

Augusztus 22. hétfő

„Te vagy, Uram, a mécesem, az Úr fénysugarat küld nekem a sötétbe.” (2Sámuel 22,29)

Dávidnak ezt a hálaénekét a 18. sorszám alatt a Zsoltárok könyve is felvette a gyűjteménybe. Akkor született a mű, amikor végre a király elfoglalhatta méltó helyét, és sok éves üldöztetés után igaza mindenki számára nyilvánvalóvá vált. Visszatekintve olyan egyértelmű minden! És hogy felértékelődik a reménytelen, fekete éjszakában egy kis – minden válságos helyzetben bizonyosan felvillanó – fénysugár is.

Augusztus 23. kedd

„Majd hozzátette Jézus: A szombat lett az emberért, nem az ember a szombatért; tehát az Emberfia ura a szombatnak is.” (Márk 2,27)

A szombatnapi kalásztépés alkalmával hangzottak el ezek a jézusi szavak. De ismert a Mester helyes nyugalomnap-tartással kapcsolatos álláspontja a szombati gyógyítások kapcsán is. A helyes döntés, a jó cselekvése mindennapos kötelezettségünk. És nem tartozik a létfenntartás munkanapról munkanapra ismétlődő robotszerű tennivalói közé. Jót és jól tenni ünnep. Az ünnep eshet hétköznapra, munkanapra és az Úr napjára egyaránt. Annak, aki bement a megváltottak és szabadok örök szombatiába (A zsidókhoz írt levél 4,9), minden nap ünnep.

Augusztus 24. szerda

„Tehát Krisztusért járva követségben, mintha Isten kérne általunk: Krisztusért kérünk, béküljétek meg Istennel! Mert azt, aki nem ismert bünt, bünné tette értünk, hogy mi Isten igazsága legyünk öbenne.” (2Korinthus 5,20-21)

Nagy kiváltság az emberek vagy népek közötti békén fáradozni. De a legszentebb tevékenység az, ha az Isten és ember közötti megbékélés eszközei lehetünk. A döntő része ennek is elvégzetetett a keresztfá halálában. Mi ezt hirdetjük, és ennek megtapasztalásáról teszünk bizonyosságot. Isten Krisztusban megbékélt velünk. Már csak rajtunk múlik!

Augusztus 25. csütörtök

„Ujjong az ajkam, ha neked zenghet, lelkem is, amelyet megváltottál.” (Zsoltárok 71,23)

Vannak dolgok, melyeket minden nap gyakorolunk. Illik egymásnak köszönnünk, jó napot kívánnunk a másoknak. Az új reggel, az élet folytatása igenis öröm! Nem szócséplés, ha minden nap ujjongva dicséred az Urat, ha naponta megemlékezel a megváltás csodájáról.

Augusztus 26. péntek

„Ne vesztésétek el tehát bizalmatokat, amelynek nagy jutalma van.” (A zsidókhoz írt levél 10,35)

Természetesen érthető, ha olykor elcsüggedünk. De lemondani arról, hogy egyszer mi vagy utódaink részese lehetünk az Úr diadalának, nos, ez hátraarcot jelentene minden eddigi megtapasztalásnak. Bizalmunk akkor is él, ha a következő nemzedék élheti át teljesebben Isten országának kibontakozását.

Augusztus 27. szombat

„Azok közül, akik a föld porában alszanak, sokan felébrednek majd: némelyek örök életre, némelyek gyalázatra és örök utálatra.” (Dániel 12,2)

Mindannyian felébredünk egy napon. Nem mindegy azonban, hogy örök életre vagy örök utálatra. A szétválasztás nem véletlenszerű lesz. A döntés e földön alapozódik meg. Megváltásodért semmit sem tehetsz, de a felkínált kegyelmet más nem fogadhatja el helyetted. Kezdd el már most felébredni!

Augusztus 28. vasárnap

„Meggzólalt Jézus, és ezt kérdezte: Vajon nem tízen tisztultak-e meg? Hol van a többi kilenc? Nem akadt más, aki visszatért volna, hogy dicsőítse Istent, csak ez az idegen? És ezt mondta az Úr: Kelj fel és menj el, a hited megtartott téged.” (Lukács 17,17-19)

A gyógyíthatatlanok hiteles közössége a csoda után megbomlott. Mind a tízen megtisztultak ugyan testi poklosságukból, de ez sem volt elég ahhoz, hogy a hálátlanság vagy az önmaguknak a másikkal szembeni méltatlan megkülönböztetés gyarlóságából talpra álljanak. Az arány kínos, de reális. Ráadásul a többség így lemarad az utolsó, mindent meghatározó jézusi áldásról.

Augusztus 29. hétfő

„Testvéreim, amikor a dicsőséges Urunkba, Jézus Krisztusba vetett hitetek szerint éltek, ne legyetek személyválogatók.” (Jakab 2,1)

Tévesen képzeljük, hogy a megtérés magával hozza a jó modort vagy a társadalmi rétegek közötti falak magától értetődő leomlását. Ezekben a dolgokon dolgoznia kell az új embernek is. De megéri, sőt kötelező is. Ha mindannyiunk (örök) élete a Megváltó Úr kegyelmétől függ, vajon mi az, amiben magunkat a másikkal különbeknek gondolhatnánk?

Augusztus 30. kedd

„Formált tehát az Úristen a földből mindenféle mezei állatot, mindenféle égi madarat, és odavitte az emberhez. ... Így adott az ember nevet minden jószágoknak ...” (1Mózes 2,19,20)

A névadás nemcsak a másik feletti pozíciómat jelzi, hanem a kötelezettségeim vállalását is. Sokan vágnak arra, hogy ők mondassák meg, kinek meddig terjedhet a jogosultsági köre. Ennél valamivel fontosabb az a kötelezettségünk,

A Himalája kristályos könnyen felszívódó formában kínálja ezeket az elemeket. Rózsaszín vagy szürkésfehér színű, apróbb és nagyobb szemű változatban is kapható. Hasonlóan jó választás a Parajdi-só, amely Erdélyből származik, a Pannon-tenger kiszáradása után keletkezett, és 84-féle ásványi anyag lelhető fel benne.

hogyan biztosítsuk és védjük a másik alapvető jogait, és készek legyünk gondoskodni róla, ha ebben akadályozva van.

Augusztus 31. szerda

„Végül elszakad az ezüstkötél, összetörök az arany pohár, a korszok eltörik a forrásnál, és a kerék belezuhan a kútba. A por visszatér a földbe, olyan lesz, mint volt, a lélek pedig visszatér

Istenhez, aki adta.” (Prédikátor 1,6-7)

Végül nem a semmibe hullunk, nem a felejtés, még csak nem is a testetlen üres és fájdalmas emlékezés a sorsunk, hanem az Atyához való boldog hazatérés. Minden a helyére kerül. Mindenki hiányzik ott. Mindannyiunkért száll az isteni hazaváró sóhaj.

-ig

Kik vagyunk valójában? (Hitépítő irodalom)

David Riesman és Nathan Glazer *A magányos tömeg* c. klasszikus művében a következőre mutat rá: a modern világ azzal az elvárással szembesít minket, hogy a különböző csoportokkal való érintkezésben különböző szerepeket játszunk. Az állandó szerepváltás szükségessége pedig látszólag vezet. Egy példa erre: sokáig úgy kezdtem a napomat, hogy a családommal együtt reggeliztem. A család *papa*-képet vetített rám. *Papának* hívtak és *papaként* határoztak meg. Aztán elvonatoztam az egyetemre. Ott *Campolo professzor* lettem, egy értelmiségi tanár, aki az „Egyszisztencializmus és szociológizmus” címmel tart szemináriumot. Délutánonként egy külvárosba utaztam, hogy az Eastern College-ban, egy kis evangéliumi intézményben tanítsak. Ott személyesebb volt az érintkezés, és én *Tony* lettem. A címek köddé váltak és füstnek számítottak, s itt csak *Tonyként* ismertek. Estéknél pedig időről időre gyülekezetekbe hívtak mint vendégigehirdetőt, s ott *Szent Antalnak* tituláltak. Elképzelhetitek, hogy estéknél a tükör előtt feltettem magamnak a kérdést: „Kicsoda valójában ezek közül Tony Campolo?” Annyi szerepet töltöttem be, hogy a végén már nem is tudtam, ki vagyok valójában. Azt hiszem, hogy tömegtársadalmunkban sokan állnak ezelőtt a probléma előtt. A probléma megoldását az jelenti, hogy engedjük Jézusnak, hogy az élettársunk legyen. Végső soron az a személy vagy, akinek saját magadat látod. Akárki is vagy, vagy akárkivel van dolgod, legyél mindig tudatában az Ő jelenlétének, és légy az a személy, akinek Ő elvár téged.

(a 17. oldal folytatása)

Ebből az időből már maradt feljegyzés *Perecsütő* illetve *Pereces* vezetéknevvvel rendelkező emberekről, akiknek a pereckészítéshez feltehetően nem csak nevükből, hanem szakmájukból kifolyólag is közük volt.

Ahogy a kolostorokban készített péksütemény, úgy a Magyarországon meghonosodó első percek sem tartalmaztak semmi állati eredetű hozzávalót. Nem volt bennük vaj, zsír, tej vagy tojás, csupán liszt és víz. Ennek köszönhetően a percc a szegényebbek számára is elérhető áru volt, sőt ünnepekkor kifejezetten illő volt a falu szegényei között perccet osztani. Az ünnepekhez kapcsolódóan, húsvétkor sok helyen az ünnepi asztalra is került a – templomban korábban megszentelt – perceből.

Az ünnepek mellett hiedelmek is kötődtek a tésztahoz. A tészta sózása, magokkal való megszórása a percc élvezeti értékének emelésén túl az ártó szándékú szellemek távol tartását célozta.

Az évszázadok folyamán, ahogy nőttek a városok és nőttek a percc iránti kereslet, úgy jelentek meg az perecsütő asszonyok. A XVII. században a korábban kedvtelésből sütögető

háziasszonyok érdekesnek látták, hogy perecsütő céhekbe szerveződjenek. A városokban kialakuló perecsütő negyedekben az asszonyok már nemcsak szenvedélyből sütötték pereceiket, hanem komoly kis iparrá fejlődtek ebbéli tudományukat. Ebben az időben váltak ismertté a tájegységekre, városokra jellemző perccfélek. Így szaporodott városokként a perecsütők száma, ezek később összeálltak a kenyér- és fehérsütőkkel és sütőcéhekbe tömörültek. Ezek a céhek címerükben szimbólumként megörökítették a perccet, később a kiflit is.

Németországban, ahol már 900 évvel ezelőtről is találunk sütőcéheket, ezeknek címereit és pecsétnyomóit múzeumokban gyűjtötték össze, ahol ma is őrzik ezeket a sütőipari emlékeket. A pékházak homlokzatára még a középkorban is festettek percceteket. Egyes népeknél kifejezetten hagyománya van a perccnek. A pékek szimbólumát, a perccet a bécsi sütőipartestület, amely már 700 éves, első címerében alkalmazta a percc képét, a pesti sütőcéh szintén már 1695-ben perccel és kiflivel készítette pecsétnyomóját.

(Forrás: <http://www.gradsubotica.co.rs/a-percc-igazi-tortenetel/>)

Szervezeted egésze akkor működik szabályosan, ha a kálium és a nátrium aránya megfelelő. Ekkor optimális a sav-bázis egyensúly, az idegek és izmok számára is kedvezők a feltételek. Túlzott sófogyasztás mellett nátriumtöbblet keletkezik, a nátrium folyadékot vonz magához, így megnő a keringési nyomás, érrendszeri panaszok, ödémák alakulnak ki.

AJÁNLÓ

FILM

Race (a szónak több jelentése is van: verseny, életpálya, faj, rassz, eredet, stb.)

színes, francia-német-kanadai filmdráma, 2016

rendező: Stephen Hopkins

forgatókönyvíró: Joe Shrapnel, Anna Waterhouse

szereplők:

Stephan James

Jason Sudeikis

Jeremy Irons

William Hurt

Giacomo Gianniotti

Carice van Houten

Amanda Crew

Jesse Owens, egy tízgyermekes afro-amerikai család második gyermekeként az első, aki egyetemre mehet. Hamar felfigyelnek atlétikai tehetségére. Keményen edz, és a dolgai jól alakulnak, bár rendszeresen érik atrocitások származása miatt. Indulhat a berlini olimpián, ám lelkiismerete nem hagyja nyugodni (a Nemzetközi Olimpiai Bizottság is szavazásra bocsátja a kérdést a nemzetiszocialista, fajgyűlölő kormány hatalomra jutása miatt): szabad-e versenyezni a náci Németország által szervezett olimpián?

Jesse Owens a berlini olimpiai játékokon 4 aranyérmet szerzett. A verseny után a fotósok kedvéért ugrott még egy ráadást. Ez az eredmény 8 méter 20 centi lett, ami jobb volt, mint a fennálló világcsúcs.

KÖNYV

Helen Keller: *Csendes, sötét világom*

Aki eddig még nem találkozott e könyv írójának nevével, és kíváncsian belelapoz a könyvbe, valószínűleg már néhány bekezdés átfutása után hitetlenkedve keres vissza a címloldalra, és nézi meg gondosabban az alcímet is. Lehetséges, hogy egy siket-néma-vak leány önéletrását tartom a kezembem? – tűnődik.

Az amerikai süketnéma, vak író nő önéletrajzi írása megrendítően szép példája egy olyan életútnak, amelynek célja a teljes értékű lét. Helent mindvégig a kitartás, az akarat és a tudásvágy jellemezte. Megtanulta a kézjelek hasz-

nálatát, megtanult beszélni is, majd egyetemet végzett. Minderre nem lett volna képes tanárnője, az elhivatott gyógypedagógus, A. M. Sullivan nélkül, aki a hatóságokkal és a kor szellemével szembeszegülve mindvégig kitarított a lány mellett. (A könyv megvásárolható antikváriumokban, de interneten is olvasható a Magyar Elektronikus Könyvtár oldalán: ek.oszk.hu/02900/02961/html/)

ÉLET ÉS VIDÁMSÁG

Arról, hogyan lehet életünk, hitünk mások számára hasznossá, fontossá – vagy éppen ellenkezőleg –, az alábbi vicces véleményeket gyűjtöttem:

Például úgy, hogy *teszünk nekik*. Nem jó viszont, ha csak *magunkból kifolyólag* mondunk valamit. Nem lehet eredményes az a gyülekezet, ahol valaki csak a hasára üt és beszél – még kevésbé az, ahol valakinek *a hasára ütnek, és küldik a szószékre*. Ha valaki a saját szakállára csinál dolgokat az megengedhető, de azt elképzelni, hogy *mindenki a saját szakállára menjen*, nem lehet? Azt pedig, hogy sóvá lett-e a felnőttek szolgálata a hejcei gyerektáborban, úgy sejtem, nem sikerült elérni, mert egy gyerek úgy nyilatkozott, hogy *a savanyú uborka tetszett neki a legjobban*.

„Mert majd minden ember tűzzel sózatik meg.” (Márk 9,49)

Egy nehéz nap éjszakáján, a hejcei tábor lámpaoltása után csendes imádkozásra számítottam. E helyett egyik „gyermekem” vad játékba kezdett, amit nem sikerült letranszformálnom. Kérleltem szépen, csúnyán. Nem, úgy nem. Úgy érzem, nem rajtam, és nem sokon múltott. Mikor már a táborvezetővel fenyegetőztem, megkaptam: gyáva vagyok és nem tiszteletes, hanem tiszteletlen. Nem mondom, hogy nem szeretem az efféle elmés szócsavarásokat, de most talán ehhez már későre járt. Nem gondoltam akkor szüleire, akik elhagyták, és börtönben is voltak, sem nevelőanyjára, aki halálos beteg. De arra sem, hogy Márk beszél a tűzzel sózásról. Most gondolok ezekre, és örülök, hogy a Mester segített, hogy ne veszítsem el ízemet. Nagy szükség van rá.

Iklódy László